ՄԱՍԻՍ

40 ՓԱՐԱ — ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — 40 ՓԱՐԱ

38րդ ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 3 ՅՈՒՆԻՍ 1889 — ԹԻՒ 3923

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3 ՅՈՒՆԻՍ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՒԱՌԱՑ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՀԵՏ

Ամեն թեմեր կա՛մ իրենց վրայ ձեռնադրեալ առաջնորդներ ունին, կա՛մ՝ ի բացակայութեան օրինաւորապէս ընտրեալ առաջնորդաց՝ Պատրիարքարանի կողմէ ընտրեալ փոխ-առաջնորդ կամ պատրիարքական փոխանորդ։ Աչքի զարնող պարագայ մ'է որ գաւառային թաղական խորհուրդներ, որք թեմերուն ճիւղն են, Պատրիարքարանի հետ ուղղակի յարաբերութիւն ընելու չեն, այլ իրենց կեդրոնական առաջնորդարանին հետ։ Յարաբերութեան իրաւագիտական այս հարկն ու պատշաճութիւնը շատ մը թեմեր չեն զգար, հակառակ Պատրիարքարանի քանիցս հրատարակած շրջաբերական պատուէրներուն, որոց մին ալ վերջերս ազգային լրագրաց մէջ երեւցաւ։ Ասոր պատճառ երկու բան կը թուի ըլլալ, կա՛մ այն է որ թեմերուն մէջ սահմանադրական օրինաւոր կազմութիւն չկայ, այսինքն գաւառական ընդհանուր ժողով, գաւառական վարչական ժողովներ չկան, կամ՝ եթէ կան՝ հինցած փտած և անգործութեան մատնուած բաներ են, որք մէտ ընդ մէտ յարաբերութիւն չեն ըներ թեմական թաղային խորհրդոց հետ, եկեղեցական և կրթական հաստատութեանց տարեկան հաշիւները չեն պահանջեր, յոռի մատակարարութեանց վրայ դիտողութիւն չեն ըներ, լաւը չեն քաջալերեր, և յոռին ի կարգ չեն հրաւիրեր։ Այս պատճառաւ ո՛չ սահմանադրական կազմութիւն մ'ունենալնուն տեղեակ են, և ո՛չ յարաբերութեան բնական կարգը պահելու վիճակի մէջ կը գտնուին։

Բայց Սահմանադրութեան 29րդ տարեդարձը կուգայ մեզ յիշեցնել անգամ մ'եւս թէ ազգային հիմնական Օրէնք մ'ունինք, որուն համեմատ չվարուիլը թէ՛ ազգային զգացման և աւանդական կեանքին առջեւ պարտաւոր է, և թէ կայսերական կառավարութեան արդար և վսեհական կամաց դիմադարձ կը համարուի։ Բարեկարգութեան պայմանաց բացարձակ մը պահանջումն է որ՝ նախ՝ առաջնորդք և պատրիարքական փոխանորդք բառ առ բառ կատարեն սահմանադրական օրինաց յօդուածները, դիւրութեան համար նկատողութեան առնլով նաեւ Պատրիարքարանէն ժամանակ առ ժամանակ ղրկուած ընտրական հրահանգները, որք ըստ ամենայնի համաձայն շինուած են սահմանադրական սկզբանց։

Երկրորդ, պէտք է որ գաւառային ընդհանուր ժողովը տարին գէթ երկու անգամ ի նիստ հրաւիրուի ի գարնան և յաշնան, քննելու գաւառական կեդրոնին քաղաքական եւ կրօնական ժողովոց գործողութիւններն ի մասին թեմական բարեկարգութեանց, այսինքն՝ հասկցուի թէ թեմին մէջ գտնուած բոլոր եկեղեցեաց բարեկարգութիւնն հաստատուն պահելու և վարժարանաց գործերը կանոնաւորապէս յառաջ վարելու հոգտարուե՞ր է. թեմին ամեն մասանց եւ շրջանակաց ընդ կառավարութեան յարաբերութիւնք լաւ վիճակի մէջ պահուե՞ր են. տրոց բաշխման, գանձման և հաշուեցման գործողութիւնք խղճմտութեամբ ու կանոնաւորութեամբ տնօրինուե՞ր են. ծննդոց, հարսանեաց և վախճանմանց արձանագրութիւնք ճշդապէս կատարուե՞ր են, և այլն։

Թեմական ժողովոց այս պարբերական կանոնաւոր հաւաքումը նորաձեւ բան մը չէ ի մեզ։ Քրիստոնէութեան շատ հին ժամանակներու մէջ սովորական դարձած բան մ'էր։ Հետեւապէս, գաւառական ժողովոց այս գումարմունք ո՛չ միայն սահմանադրական օրէնք, պատշաճութիւն և ստիպողական հարկ մ'են, այլ և նուիրական աւանդութիւն, զոր եկեղեցական պատմութեան տեղեակ և եկեղեցական նախնի սովորութեանց և աւանդութեանց հաւատարիմ մնալու պարտաւոր եպիսկոպոսունք կամ թեմական առաջնորդք պէտք է յարգեն և գործադրեն, թէ՛ եկեղեցական և թէ օրինական նախանձախնդրութեան վայելուչ պարտաճանաչութեամբ մը։

Երրորդ, գաւառական ժողովներն իրենց թեմին բոլոր հանգամանաց պաշտօնապէս տեղեկանալէ յետոյ, պէտք է կեդրոնին ալ՝ ի Կ. Պոլիս՝ գէթ ամսին անգամ մը ամփոփ ծանօթութիւն հաղորդեն՝ համառօտելով իրենց թեմական ընդհանուր գործունէութիւններն, որպէս զի Պատրիարքարանն ալ գիտնայ թէ Սահմանադրութիւնը ճշդապէս կը գործադրուի՞ թէ ոչ, գաւառացի ազգայնոց տեղային պէտքերն ու պահանջումներն ըստ արժանւոյն կը տնօրինուի՞ն թէ ոչ, և այլն։

Այս վարչական ընդհանուր սկզբունքներէ կը հետեւի նաեւ թէ մասնաւոր թաղեր կամ անհատներ փոխանակ իրենց թաղին կամ անձին խնդրոյ վրայ գանգատ, բողոք կամ խնդիր ղրկելու ի Պատրիարքարան, պէտք է իրենց սահմանադրական վիճակին վերայ գանգատ կամ խնդիր ղրկեն, որպէս զի թէ՛ գանգատողն իրաւունք ստանայ և թէ Պատրիարքարանը պարտաւորի ուշադրութիւն դարձնել և ի կարգ հրաւիրել առաջնորդը, կամ գաւառային վարչութիւնն, որով ո՛չ միայն անհատական կամ թաղային մասնաւոր խնդիրներ կը պակսին Պատրիարքարանի գլուխէն, այլ և թեմական ընդհանուր շատ մը անկարգութիւնք և պարտազանցութիւնք սահմանադրական ուղղութեամբ ու բարեփոխմամբ միանգամ ընդ միշտ կը վերնան։ Մինչեւ որ յարաբերութեանց այս բնական պահանջումները ճշդապէս ի գործ չդրուին, ո՛չ թեմերը Պատրիարքարանէն հաստատուն և հիմնական օգուտ կրնան տեսնել, ո՛չ ալ Պատրիարքարանը կ'ազատի այն թոյլ և ապարդիւն ընթացքէն զոր ունի շատ անգամ թեմերէն եկած խնդրոց և հանրագրոց նկատմամբ։

Յաճախ գրուած է Պատրիարքարանը վարչային տեղական մանրամասնութիւններէ ազատելու պէտքին վրայ։ Յորչափ գաւառներէն և Կոստանդնուպոլսոյ թաղերէն երկրորդական խնդիրներն անգամ Պատրիարքարանի նկատողութեան ներկայացնել սովորութիւն եղած է, աւելորդ է յուսալ որ Պատրիարքարանն հանրային կարեւոր տնօրինութեամբք կարենայ զբաղիլ։ Մի կողմէ կը տեսնենք թէ գաւառացւոց մէջ մասնաւոր անվստահութիւն մը կայ Պատրիարքարանի տնօրինութեանց ազդուութեան վրայ։ Միւս կողմէ ալ կը տեսնենք թէ գաւառացիք իրենց գրեթէ ամեն գործին, ամեն գանգատին համար ի Պատրիարքարան կը դիմեն։ Ըստ երեւոյթին հակասական համարեալ այս կրկին երեւոյթք իրարու հետ սերտիւ կապակցեալ են սակայն, իբրեւ պատճառ և արդիւնք։ Զի քանի որ ամենէն մանրամասն, ամենէն երկրորդական խնդիրք ամեն կողմէ ի Պատրիարքարան թափին, կարելի չէ որ այս կեդրոնական իշխանութիւն, իր նիւթական ու բարոյական սեղմեալ միջոցով, կարենայ զամենքը գոհացնել, և հետեւապէս շատերու խնդիրներն անլուծելի պիտի մնան։ Սահմանադրութեան ամենէն պատուական կանոններն են անոնք որք ազգային իշխանութեանց իրաւասութիւններն ու պատասխանատուութիւնները բաժնած և ճշդած են։ Եթէ ամեն գաւառական կեդրոնի մէջ Սահմանադրութեան նշանակած ազգային իշխանութիւնք կազմակերպուած գործեն, շատ մը տեղային պէտքեր իրենց գոհացումը կրնան գտնել տեղւոյն վրայ։ Պատրիարքարանը միշտ պիտի զբաղի գաւառային խնդիրներով։ Իր պաշտօնին կարեւորագոյն մասերէն մին է այս։ Բայց անշուշտ աւելի արդիւնաւոր կը լինի եթէ Պատրիարքարանը գաւառային հանրօգուտ խնդիրներու եւեթ ուշադրութիւն դարձնէ, զերծ տեղային մանրամասնութեանց տաղտուկէն։ Սահմանադրութեան ամեն տարեդարձի առթիւ կը գանգատուի թէ Սահմանադրութիւնն ակնկալուած պտուղները չէ տուած։ Բայց կրնա՞նք ըսել թէ Սահմանադրութիւնն ամենուրեք և ամեն ժամանակ խղճի մտօք գործադրելու յարատեւ ու անկեղծ ջանք մ'եղած է։ Մեք այս մասին յուսահատներէն չենք։ Մեր ազգային ներքին պիտոյից ու գործոց տնօրինման համար տակաւին լաւագոյն գործիքը կը նկատենք այդ պատուական Օրէնքն, որ 29րդ տարեդարձը շնորհաւորելով մեր սիրելի ազգայնոց, կը մաղթենք որ կեդրոնին մէջ և ի գաւառս այսուհետեւ աւելի եւս նախանձախնդիր գտնուինք անոր հաւատարմապէս գործադրման։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՔԱՂՈՒԱԾՔ ՎԵՐՋԻՆ ԼՐՈՑ

Պէռլին, 10 յունիս.—Լիւքսէմպուրկի դուքսն այսօր հասաւ իւր որդւոյն հետ, և Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ ընդունուեցաւ։

—Փեթերպուրկ, 10.— Ռուս կառավարութիւնն որոշեց ցամաքային և ծովային բանակաց համար 255,000 զինուոր գրել այս տարի։ Ուրեմն, նախորդ տարւոյ սովորական թուոյն վրայ կարեւոր յաւելում մ'եղած է։

—Պապը, տեսնելով որ իւր բողոքներուն հակառակ Հռոմայ մէջ իսկ հակապապական ոգւով արձան մը կանգնուած է ի պատիւ Ճիորտանօ Պրունոյի, որոշեց շրջաբերականաւ մը բողոքել տէրութեանց, և հրատարակեց այս արձանին կանգնուելուն առթիւ աշխարհի «ամեն կողմերէն» կաթոլիկաց կողմէ իրեն հաղորդուած բողոքագրերը։

—Մատրիտ, 10.—Պետական խորհուրդն որոշեց թէ Պերլինի սպանիական նախորդ դեսպան Պէնոմար կոմս չարաչար գործածած է իւր կառավարութեան վստահութիւնն և հետեւապէս դատարաններու պէտք է յանձնել զնա։— Այն դեսպանն է այս որ մեծապէս գրաւած էր Գերմանիոյ Կայսեր և Իշխան-նախարարապետին վստահութիւնն, և գերմանական պատուանշաններով զարդարուած էր իւր կուրծք։

—Փարիզ, 10—Ի Փարիզ գտնուող պուլանժէական երեսփոխանք բողոք մը հրատարակեցին իրենց պաշտօնակցաց ձերբակալման դէմ։ Կ'ամբաստանեն կառավարութիւնը թէ ապօրէն ճամբու մը կը հետեւի, և հետեւանացն համար պատասխանատու կը նկատեն զնա։ Պուլանժէական Պ. Լակէռ, Պ. Լէզան և Պ. Տէրուլէտ, որք երէկ ձերբակալեցան յԱնկուլէմ, այսօր ներկայացան ընդհանուր դատախազին՝ պահանջուած բացատրութիւնները տալու։

* * *

Պէռլին, 9 յունիս.— Պիզմարք իշխան այսօր մեկնեցաւ Պերլինէ, բաւական երկար ժամանակ ի Վարձին բնակելու համար։ Կայսրը, կայսրուհին և Սաքսոնիոյ թագաւորն ամսոյս 25ին Շթութկարթ պիտի երթան՝ Վիւրթեմպերկի թագաւորին գահակալութեան 25րդ տարեդարձին ի շնորհաւորութիւն։

—Հռոմ, 9.— Ճիորտանօ Պրունոյի հանդէսն հայրենասիրական երեւոյթ մը կ'առնու, ընդ ներշնչմամբ այն կուսակցութեան որ Իտալեան ինչ ինչ գաւառաց միացումը կը խնդրէ։ Երէկ տեսնուեցան գործաւորաց երկու կարմիր դրօշներ որք Օպէրտանքի անունով արձանագրութիւններ կը կրէին։ Համալսարանի բակին մէջ, Կարիպալտիի կիսարձանը կանգնեցին, պաշարեալ յաղթական նշաններով ու դրօշներով, որք Տրենտէ և Թրիէսթ քաղաքաց անունները կը կրեն։

—Հռոմ, 9.—Ճիորտանօ Պրունոյի հանդիսին առթիւ, որ այսօր տեղի ունեցաւ, Պովիօ երեսփոխանին արտասանած ճառը գրգռիչ բան մը չունէր։ Ոեւէ ուշագրաւ դէպք մը տեղի չունեցաւ։ Հրաւիրեալք և պատուիրակութիւնք միայն մտան Քամփօ տի Ֆիորի հրապարակին մէջ։ Շրջակայ փողոցներն ոստիկանք կը պահպանէին։ Երբ օրուան հերոսին արձանը ծածկող քօղն ինկաւ, եռանդագին աղաղակներ լսուեցան։ Ցուցարարք, կիզիչ ջերմութեան հակառակ, Կապիտոլի ճամբայն բռնեցին։

—Սոյն հանդիսին վրայ, հետեւեալն եւս կը կարդանք Բերայի և Ղալաթիոյ լրագրաց մէջ.—Ժողովրդային և հակակղերային ընկերակցութեանց թափորը ժամ 9½ին սկսաւ։ Ամենքն ալ կատարեալ բարեկարգութեամբ անցան, առանց ո՛և է աղմուկի։ Ի Վատիկան տանող դրան առջեւ, ոստիկանք, կրկին շարքով կեցած, բազմութեան չէին թոյլատրեր շատ մօտէն անցնիլ։ Խուռն բազմութիւն կար թափորին անցած պողոտաներուն մէջ, բայց բնաւ ցոյց չեղաւ։ Ոմանք իրենց պատուհաններուն փեղկերը գոցեր էին ի նշան բողոքոյ սոյն հակակղերային ցոյցի դէմ։ Վենետիկոյ պալատան առջեւէն անցնելով, քաղաքային նուագածուաց խումբն հնչեցուց զՄարսէյէզ։ Կառավարութիւնն արտօնած էր ընկերութիւններն ամեն տեսակ դրօշներ պարզելու։

* * *

Պելկրատ, 9 յունիս.— Սերպ կառավարութիւնը միտքը դրած է յարատեւել այն դրութեան մէջ որով երկաթուղիները գրաւեց։ Մտադիր է ջնջել դաշնագիրն որով վիեննական դրամատան մը հետ կապուած է՝ ծխախոտի Ռէժիին շահագործման համար։ Ելմտական նախարար Պ. Վուկիչ Աքուփչինային պիտի առաջարկէ անվաւեր հռչակել ծխախոտի վարչութեան համար վերջին անգամ պարտատոմսից ի շրջաբերութիւն հանուիլն, որ օրինօք նշանակեալ պայմանաց մէջ տեղի չէ ունեցեր։ Այս պարտատոմսք մանաւանդ Աւստրիոյ մէջ ստորագրեցան, և սերպ նախարարին մտադրած տնօրինութենէն պիտի վնասուին շատ մը աւստրիացի փոքր դրամատէրները։

* * *

Միլան թագաւոր, որ Կ. Պոլսէ ուղղակի Փարիզ պիտի երթայ, վերջնապէս հրաժարեր է Պելկրատ վերադառնալէ, ուր այսօր վաղը կը վերադառնայ Նաթալի թագուհին։

—Թուլոն, 9. — Մի քանի օրէն աստ կը սպասուի անգլիական նաւախումբն Միջերկրականի, բաղկացեալ 12 զրահաւորներէ եւ մի քանի լրաբեր եւ թորփիլակիր նաւերէ։ Միջերկրականի ֆրանսական նաւախումբն եւս աստ պիտի այցելէ։

—Ցարն ու Ցարուհին սիրալիր հեռագրով մը շնորհաւորեցին Չեռնակորայի իշխանուհին ի Չէթինեէ՝ իւր երկրորդ դստեր Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին անդամոց միոյն հետ նշանախօսութեան բարեբաստիկ դէպքին համար, եւ Չեռնակորայի իշխանուհին երախտագէտ ըղձագամօք պատասխանեց։

—Չեռնակորայի պատերազմական նախարարն հրատարակեց զինուորական յայտարարութիւն մը, որով զօրաց կը ծանուցանէ թէ Ցարն իւր որսորդ զօրաց 15րդ գնդին պատուակալ գնդապետ անուանած է Չեռնակորայի իշխանն, և կը յարէ թէ «Ցետ այսօրիկ իմ քաջարի տիրոջս (Նիքոլա իշխանին) անունն անքակտելի կերպիւ կապուած պիտի լինի ռուս բանակին հետ։»

—Խօսք կայ թէ Չեռնակորայի իշխանին երկրորդ դուստրն ալ՝ Անաստասի իշխանուհին՝ պիտի նշանուի Կաւկասիոյ նախկին փոխարքայ Միքայէլ մեծ-դքսին որդւոյն՝ Կէորկիյ մեծ-դքսին հետ։ Իշխանուհին 21 տարեկան է, իշխանն ալ 26 տարեկան։ Անաստասի իշխանուհին եւս, իւր միւս քրոջ պէս որ նշանուեցաւ Փեօդր մեծ-դքսին հետ, շատ գեղեցիկ է, և երկար ժամանակէ հետէ կը գտնուի ի Փեթերսպուրկ, ուր վանքի մը մէջ ստացած է իւր կրթութիւն։

* * *

Պելկրատի աքսորեալ մետրապոլիտ Միխայէլ արքեպիսկոպոս, որ այս անգամ վերահաստատեցաւ իւր պաշտօնին մէջ, անցեալ կիւրակի հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Պելկրատի մայր-եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Ներկայ էին Աղեքսանդր մանուկ թագաւորը, Պ. Ռիսթիչ, միւս խնամակալք եւ նախարարք, և Ռուսիոյ դեսպանը։ Գեր. Միխայէլ քարոզ խօսելով, յորդորեց ժողովուրդն ընդհանուր հաշտութեան, եւ բոլոր սերպ հայրենասէրներն հրաւիրեց Աղեքսանդր մանուկ թագաւորին շուրջ համախմբուելու, և հաւատարմութեամբ և անձնուիրութեամբ զօրավիգ լինելու արքայական գերդաստանին, այսու նը պատերով սերպ ազգին զարգացման։ Ցետ կրօնային՝ պաշտաման, Մետրապոլիտն ընդունեց Աղեքսանդր թագաւորին և խնամակալաց ու նախարարաց խնդակցութիւնները։

* * *

Պերլինէ կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ կայսեր Սոֆի քրոջ Ցունաստանի գահաժառանգին հետ ի բացակայութեան փոխանորդաբար պսակադրութեան խորհուրդը մի կողմ թողուած է։ Իշխանուհին լուտերական և իշխանն յունադաւան լինելուն պատճառաւ, ի սկզբան կը խորհուէր որ պսակի արարողութիւնը Աթէնքի մայր-եկեղեցւոյն մէջ կատարի՝ Սոֆի իշխանուհւոյն կողմէ փոխանորդութեամբ մը, ինչպէս կան արքայական ամուսնութիւններ այսպէս տնօրինուած։ Եւ կամ, կ'ուզուէր պսակադրութիւնը Պերլինի մէջ բողոքական արարողութեամբ կատարել՝ ի բացակայութեան Ցունաստանի գահաժառանգին։ Բայց թէ՛ իշխանն և թէ իշխանուհին չէին ախորժեր այս կերպ անհամ ձեւակերպութենէ մը։ Այժմ որոշուած է որ Սոֆի իշխանուհին Աթէնք երթալէն ետքը տեղի ունենայ պսակադրութիւնը կրկին արարողութեամբ, առաջին օրն յունածէս, մայր-եկեղեցւոյն մէջ, և հետեւեալ օրն Աթէնքի լուտերական մատրան մէջ բողոքական ծէսով։

—Խտիւն արտօնեց Ապտ-իւս-Սալամ պէյ Մուհլէհի՝ Գահիրէի մէջ պաշտօնավարելու իբրեւ գործակալ իշխան Հալիմ փաշայի։

* * *

Ջրանցներն հանրային շինութեանց ամենէն վաղեմի և ամենէն աւանդական ձեւն են, և ամենօրեայ փորձն ալ կը ցուցնէ թէ գրեթէ ամենէն շահաւորն են։ Ահաւասիկ Սուէզի ջրանցն որ 1888 տարւոյն մէջ 67 միլիոն Փր. շահ տուած է. Ծախք եղած է միայն ութ միլիոն Փր., յորում կը բովանդակի ջրանցի գիշերային ծառայութեան համար երկուք ու կէս միլիոն Փր. ի գումար մը։ Դրամական փառաւոր արդիւնք։ Սուէզի ջրանցին բացումէն ի վեր ծախքը խիստ քիչ աւելցած է. զի երկաթուղւոյ ընկերութեանց պէս երկաթի և հանքածխոյ սպառում չունի։ Միայն հըսկողութիւնն աւելցնելու համար պաշտօնէից թիւն աւելցնել հարկ կը լինի երբ նաւերուն անցուդարձն աւելնայ։

Բայց քանի որ Սուէզի ընկերութիւնն այսպէս կարող եղած է ի հաշիւ անցեալ տարւոյ գործողութեանց 84 Փր. շահաբաժին տալ մէն մի բաժնի, վերստին կը պահանջուի՝ Անգլիացւոց կողմէ մանաւանդ՝ որ Սուէզի ջրանցէն անցնող նաւերէն առնուած տուրքերը զեղչուին։ Սուէզի ընկերութիւնն արդէն մեծապէս հարստացած է ջրանցին շահագործումէն, քիչ մ'ալ նաւատէրերն ու վաճառականներն հոգալու չէ՞։ Եթէ ընկերութիւնն յամառի պահել արդի տուրքերը, կարելի է որ Սուէզի ջրանցին դէմ մրցելու համար ուրիշ ջրանց մը բանալու գաղափարը վերստին յարութիւն առնու։ Իսկ Սուէզի բաժնետերք բնականապէս կ'ընդդիմանան այրոց զեղչմամբ իրենց շահուց նուազեցուցման։

—Ջրանցային խնդիրներ ուրիշ երկրաց մէջ եւս նորանոր երեւոյթներ առնլու վրայ են, որպէս ի Գերմանիա, ի Ցունաստան, ի հարաւային Ռուսիա, յԱնգլիա, եւն։ Նիքարակուայի ջրանցին բացման համար բանակցութիւնք սկսան ի Կրէյթաուն։ Հոգեվար Փանամայի ընկերութիւնը վերակենդանացնելու նոր ծրագրեր միշտ կը կազմուին ի Փարիզ։ Անգլիացւոց ուշադրութիւնն ամենէն աւելի մօտէն գտած ծրագիրն է Մանչէսթըրի ջրանցին խնդիրն։ Ցայտնի է թէ ձեռնարկուած է զՄանչէսթր ծովեզր ընել բոլորովին, այնպէս որ Ովկիանոսի ամենամեծ շոգենաւք չիտակ Մանչէսթրի առջեւ կենալով առնուն կամ պարպեն իրենց բեռներն։ Առայս 46 միլիոն խորանարդ եարտա հող փորել պէտք կը լինի, և գործը պիտի աւարտի 1891 ին։

* * *

Պ. Նիւմա Ժիլլի, Նիմի քաղաքապետ, որ ամբաստանեց Ելմտացոյցի Ցանձնաժողովոյն 25 անդամները թէ մէկ մէկ Վիլսոններ են ամենքն ալ, իւր ամբաստանած անձնաւորութեանց ոմանց կողմէ ի դատ կոչուելով, կրկին և կրկին դատապարտեցաւ իբրեւ զրպարտիչ, և բաւին կատաբելագոյն իմաստով խայտառակեցաւ. զի իւր անուամբ հրատարակեալ գրքի մը պարունակութիւնն ուրանալու տկարութիւնն անգամ ունեցաւ։ Պ. Նիւմա Ժիլլի վեցամիս բանտ պիտի պառկի, և շատ մ'ալ դրամական տուգանք կամ փոխարինութիւն պիտի վճարէ. Բանտ մտնելու ժամանակն եկած լինելով, իրեն իմաց տրըւեցաւ ի Նիմ, բայց Պ. Նիւմա Ժիլլի փախաւ այն քաղաքէն որ իրեն պէս քաղաքապետ մ'ունենալու վաղանցիկ փառքն ու պատիւը վայելած էր։ Կարծուեցաւ թէ իւր գիրքն ուրացող Պ. Ժիլլի բանտէն փախչելու քաջութիւնն ալ կ'ունենայ։ Բայց ո՛չ։ Ի Փարիզ երթալով, յայտնեց ընդհանուր դատախազին թէ Փարիզի բանտերուն մէջ միայն կ'ուզէ իւր պատիժը քաւել։ Եւ ըստ այնմ տնօրինեցաւ։

—Հունգարիոյ ելմտական նախարար ծանոյց թէ 1873ի մաճառական 54 միլիոն Փլորինի պարտքն ամբողջովին պիտի հատուցուի տարւոյս յուլիս 1ին, և այն թուականէն անդին այլ եւս տոկոս պիտի չվճարուի այդ պարտքին համար։

—Վիլհէլմ Կայսր նամակ մ'ուղղելով Պերլինի Քաղաքապետին, իւր անուամբ և իւր հզօր դաշնակցին՝ Ումպէրթօ թագաւորին անուամբ ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց այն փառաւոր ընդունելութեան համար զոր Պերլին քաղաքն ըրաւ Իտալիոյ թագաւորին։

—Անդրկասպեան երկաթուղին մինչեւ Պուխարա երկարաձգուած լինելով, ռուս լրագիրք կը գրեն թէ ռուս ապրանքներ անգլիական ապրանքները կը վանեն Պուխարայի հրապարակներէն։ Աֆղանստանի հետ եւս ռուս վաճառականութիւնը բաւական աւելցած է վերջերս։ Բայց և այնպէս, Հնդկաստանի թէյը տակաւին առաւելակշիռ է։

—Պարսկաստանի Շահը փափաք յայտնած լինելով տեսնելու Սկովտիոյ Հայլանտ կոչուած լեռնային գեղեցիկ վայրերն, ուր կը բնակի սկովտական ամենէն կորովի ցեղը, Մոռնինկ Փօսթի տէրը, Սըր Ալկէրնըն Պորթհուիք, սիրով խոստացաւ հիւրընկալել զն. Վեհափառութիւն իւր Ինվըրքօտի դղեկին մէջ յԱպէրտինշայր, որ քիչ հեռի է Պալմորալի արքայական դղեկէն, ուր եւս պիտի այցելէ Նասրէտտին Շահ։

* * *

Աթէնքի մէջ Հիմէնէ (Ամուսնութիւն) անուամբ ընկերութիւն մը հաստատեցաւ, որոյ հիմնադիրք են երեւելի անձնաւորութիւններ, նպատակ ունենալով դրամագլուխ մը կամ դրամօժիտ մը կազմել երկու սեռէ անդամոց համար որք ամուսնանալ ուզեն, իւրաքանչիւրին ամսավճարին համեմատութեամբ։ Ամսոն առնուազն մէկ տրահմի (Փրանք) պիտի վճարեն անդամք և անդամուհիք, և 1,000 տրահմի առ առաւելն։ Մէկ տրահմի վճարողը 20 տարի ամուսնացած պահուն իրաւունք պիտի ունենայ 550 տրահմի ընդունելու, իբրեւ դրամագլուխ կամ դրամօժիտ, և ամսոն հազար տրահմի վճարողն 550,000 տրահմի պիտի ընդունի։ Ամենէն աղքատիկ մայրն իւր աղջկան ծննդեան օրէն սկսեալ մէկ տրահմի ամսականը վճարելով, և քիչ քիչ բարձրացնելով իւր ամսավճարին քանակութիւնն՝ իւր խնայութեանց չափով, կարող պիտի լինի 20 տարեկան հասակի մէջ պատշաճ դրամօժտով մը ամուսնացնել իւր աղջիկն։ Անդամ մը կամ անդամուհի մը եթէ մինչեւ 35 տարի չէ կրցած ամուսնանալ, անկէ ետքն ինք ցկեանս թոշակ մը պիտի ընդունի ընկերութենէն։

* * *

Անցեալ ուրբաթ Սոֆիայի կեդրոնական բանտին բակին մէջ ի կախաղան հանուեցան երկու աւազակներ, Պուլկար մը և Մահմետական մը. Եաքօ Թէօտորով և Փօմաք Իօմէր Քաչամաքով, որք Կ. Պոլիս փախած էին, և պուլկար կառավարութեան խնդրանօք յանձնուեցան պուլկարական արդարութեան։ Օրթոտոքս եկեղեցական մը խոստովանցուց պուլկար չարագործն, և Միւֆթի մ'ալ աղօթք մ'ընել տուաւ մահմետականին։

* * *

ԵՐԵԿՈՒ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿՆ ԲԱՂՈՒԱԾ

Պեռն, 11 յունիս.—Գերմանիոյ դեսպան Պ. ֆօն Պիւլով Զուիցերիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տրոզի հաղորդեց Պերլինէ հեռագիր մը, որով գերման կառավարութիւնը ցաւ կը յայտնէ թէ զուիցերեան հողին վրայ ձերբակալեալ գերման ոստիկան Վոլկէմութի գործին մէջ համաձայնութեան կէտ մը չէ կրցած գտնուիլ։ Կ'ըսուի թէ Գերմանիա պիտի խզէ իւր դեսպանական յարաբերութիւններ Զուիցերիոյ հետ։

—Պրիւքսէլ, 11 յունիս.—Ազատական կուսակցութեան պետ Պ. Ժանսոն 2,000 ձայնից առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրեցաւ ընդդէմ կաթոլիկ-պապական ընտրելւոյն։ Այս ազատական յաղթութեան առթիւ Պելժիոյ կղերամիտ նախարարութեան դէմ մեծ ցոյցեր եղան։ Խօսք կայ նախարարական տագնապի և Երեսփ. Ժողովոյ լուծման։

(Մշ. Օրէնբուրգ)

—Պելկրատ, 11.— Ազատական-Ռիսթիչեան կուսակցութեան ժողովն այսօր տեղի ունեցաւ «Կայսերական Օթեւանին» մէջ։ Պ. Թուքաքովիչ նախագահ ընտրեցաւ։ Ամենայն ինչ կատարեալ բարեկարգութեամբ տեղի ունեցաւ, թէեւ հազարէ աւելի անձինք ներկայ էին։

—Պերլին, 11.—Պաշտօնական մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ այսօր ի պատիւ Պարսկաստանի Շահին։ Վիլհէլմ Կայսր բաժակ առաջարկեց Շահին կենաց, որ պարսկերէն պատասխանեց։ Երկուքին բաժակաճառք ի ֆրանսերէն թարգմանեցան Պերլինի պարսկական դեսպանին կողմէ։

—Փարիզի պարսկական դեսպան Վսեմ. Նազար Աղա անցեալ երկուշաբթի մեկնեցաւ ֆրանսական սատանէն՝ Ամսթէրտամ երթալու համար, ընդ առաջ իւր վեհապետին, Նասրէտտին Շահին։ Վսեմ. Նազար Աղա Ն. Վեհափառութեան պիտի ընկերանայ ի Պելժիա բնակութեան միջոցին։ Ցուլիս 8/20ին Շահը պիտի մտնէ Փարիզ։

* * *

Միլան թագաւորին հրամանաւ պաշտօնանկ եղած և աքսորուած մետրապոլիտներուն իրենց նախկին պաշտօններուն մէջ վերահաստատումն և նոյն թագաւորէն կարգեալ մետրապոլիտներուն հրաժարումը վայելուչ ձեւով տեղի ունեցան, սերպ Եկեղեցւոյ և եկեղեցականութեան համար պատուաբեր կերպիւ։ Պելկրատի Թէոտոս մետրապոլիտն և իրեն հետ ի պաշտօն կոչուած միւս երկու եպիսկոպոսք նամակ մ'ուղղելով կրօնային գործոց նախարարին, յայտարարեցին թէ կը գնահատեն այն պատճառներն զորս ի մէջ բերած է նախարարը՝ զիրենք ի հանգիստ կոչելու և իրենց աթոռները նախորդ մետրապոլիտներուն յանձնելու համար։ Ուստի, կը յարեն թէ փափաքող են խաղաղութեան եւ արժանապատուութեան ազգային սերպ Եկեղեցւոյն, որը անձնուէր ծառայներն են. թէ եղբայրութեան և արդարութեան զգացմունք կը պահանջէն որ իրենց աթոռները թողուն այնպիսի եկեղեցականաց որք իրենցմէ դերազանց են աստիճանաւ, փորձառութեամբ և առ Եկեղեցին մատուցեալ ծառայութեամբք, և թէ Եկեղեցւոյն վարչութիւնն յանձնելով նախորդ մետրապոլտաց փորձ ձեռքերուն, իրենք երկնային օրհնութիւն կը հայցեն թագաւորին վրայ, հայրենեաց և կառավարութեան վը-

րայ, և ազգային օրթոդոքս Եկեղեցւոյ ամեն զաւակաց վրայ։

* * *

Գերման լրագիրք յատուկ ուշադրութեամբ մը կը նշանակեն թէ Վիլհէլմ Կայսր շատ սիրալիր ընդունելութիւն մ՚ըրաւ Նասրէտտին Շահին, զոր ողջագուրեց և ձեռքը քանիցս սեղմեց, և պարսիկ վեհապետը շատ զգածուեցաւ այս համակրանաց արտայայտութեննէն։

* * *

Մադրիտ, 10. — Քրիստինէ մայրթագուհւոյն նախագահութեամբ յԱրանխուէզ տեղի ունեցած նախարարական խորհրդին մէջ, նախարարապետ Պ. Սակաստա ծանոյց թէ արդի Խորհրդարանին հնգերորդ և վերջին նստաշրջանն յունիս 14ին պիտի բացուի. և նախարարութեան քաղաքական ամեն ծրագիրք, մանաւանդ ընդհանուր քուէարկութեան իրաւունքն հաստատող կարևոր ծրագիրը, վերստին պիտի ներկայացուին Երեսփ. Ժողովոյն։ Նախարարութիւնը պիտի հաւանի որ անվստահութեան քուէ առաջարկուի, բայց պիտի պահանջէ որ վիճաբանութիւնը չուտով ի գլուխ հանուի, եւ եթէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնք երկարաբանութեամբք Ժողովը ժամավաճառ ընեն, նախարարութիւնը պիտի պահանջէ որ Ժողովն օրն երկիցս նիստ ընէ, վիճաբանութիւնը շուտով աւարտելու և նախարարական աշխարհավարութեան վրայ նպաստաւոր կամ աննպաստ որոշում մը անմիջապէս տալու համար։

— Ճիօրտանօ Պրունոյի (իտալացի բարեկարգիչ, զոր իբրև հերետիկոս այրել տուաւ պապական իշխանութիւնն յամին 1600 փետր. ամսուն) ի Հռոմ կանգնեալ արձանին մերկացման հանդէսն հակաւստրեան ցոյցի մ՚ալ առիթ ընծայեց։ Այն պատշգամէն ուր զետեղուած էր Կարիպալտիի կիսարձանը՝ ծայրայեղ երեսփոխան Պ. Իմպրիանի, ջերմապէս ծափահարեալ բանախօսութեամբ մը, Կարիպալտիի ներբողն ըրաւ, և յոյս յայտնեց օր մը Իտալիոյ հետ միացեալ տեսնելու իտալախօս գաւառներն որք տակաւին աւստրեան իշխանութեան ներքև կը մնան. «կը յուսամ թէ ի մօտոյ պիտի գայ օրն ուր Կարիպալտիի սուրը պիտի հնչէ Ալպեանց յուլեան լեռնաշղթային վրայ.» Հռոմայ լրագիրք դիտել կուտան թէ երկար ժամանակէ հետէ հանրային ո՛չ մէկ ցոյց այսչափ խաղաղ անցած էր։ Խռովարար ո՛և է ճիչ չլսուեցաւ։

— Զանզիպարէ նորագոյն հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ գերմանական չորս մարտանաւեր մասնակցեցան Սաատանիի արաբական ամրոցին եւ աւանին քանդման՝ ձեռամբ Վիսման հարիւրապետի զօրաց։ Այս ճակատամարտին մէջ բնիկներէն 400 անձինք կորեր են։ Քանդուած ստացուածոց գրեթէ ամենքը կը վերաբերէին անգլիացի և անգլիական հպատակ հնդիկ վաճառականներու։ Արաբք նոր դիմադրութիւն մը պիտի ընեն ի Փանկանի, որոյ վրայ կը քալէ Վիսման։

* * *

Վիէննա, 11. — Չեռնակորայի իշխանն այսօր մեկնեցաւ ի Թրիէսթէ, ուստից պիտի երթայ Չէթինէ։ Երեսնի չափ չեռնակորայի ուսանողներ կեցցէներ արձակեցին ի պատիւ իրենց իշխանին։ Նիքոլա իշխան, որ Փեթերսպուրկ երթալէն առաջ մտադիր էր ռուսական մայրաքաղաքէն ուղղապէս Փարիզ երթալ, ետ կեցաւ իր մտադրութենէն։

* * *

Պուլանժէական «միջադէպեր» անպակաս են։ Վերջինն որ պատճառ եղաւ ձերբակալման Պ. Լակէռի, Պ. Լէզանի և Պ. Տէրուլէտի, հետեւեալ պարագայից մէջ տեղի ունեցաւ։

Այս երեք անձինք Անկուլէմ գացին պուլանժէական բանախօսութիւններ ընելու։ Խուռն և աղմկալի բազմութիւն մը կար օթեւանին առջեւ, ուր հացկերոյթ պիտի տրուէր և պուլանժէականք պիտի խօսէին։ Պ. Տէրուլէտ, իր կառքին մէջ կանգնելով, աղաղակեց բազմութեան. «Կեցցէ Հանրապետութիւն մ՚ պռաւք, զի կարելի է ձերբակալեն զձեզ. հապա աղաղակեցէք «Կեցցե՛ն գողերն և աւազակներն», և մարդ բան պիտի չըսէ ձեզ։» Տեղւոյն ոստիկանութեան տեսուչը միջամտեց. բայց Պ. Տէրուլէտ զայն օձիքէն բռնելով քաշեց կառքին զարկաւ, որով տեսուչը թեթեւ վէրքեր առաւ։ Պ. Տէրուլէտ անմիջապէս ձերբակալեցաւ, և Պ. Լէզան որ կը միջամտէր իր ընկերն ազատելու համար՝ նմանապէս ձերբակալեցաւ։ Պ. Լակէռ, կառքին մէջ մնացած, բուռն խօսքերով կը բողոքէր այս ձերբակալութեանց դէմ։ Ոստիկանք զինք եւս իր կառքով տարին ի պահականոց, և անտի՝ կեդրոնական բանտ։ Ընդհանուր դատախազն հոն գնաց, և հարցաքննութիւն բացաւ։ Պուլանժէականք, իբր 2,000 հոգիք, իրենց ցոյցերը կը շարունակէին փողոցներու մէջ։ Երեկոյին, իշխանութիւնն առաջարկեց ձերբակալելոց՝ թող տալ զիրենք եթէ խոստանան իրենց արձակումէն օգուտ չքաղել՝ քաջալերելով ցուցարարներն որք առաւօտէն ի վեր հանրային բարեկարգութիւնը կը խանգարեն։ Ձերբակալեալք պատասխանեցին թէ բանտէն ելնելնուն պէս իրենց գործը պիտի լինի խոստացեալ բանախօսութիւններն արտասանել ի պաշտպանութիւն պուլանժէական գաղափարաց։ Պուլանժէական պարագլուխներն այս առթիւ ըսպառնացան նաեւ թէ «Մի քանի ամիս ետքն, այն պաշտօնատարք որ այս աւուր քմահաճ արարքներուն մասնակցեցան՝ ո՛չ միայն պաշտօնանկ պիտի լինին, այլ և աւելի խիստ անօրինութեանց պիտի ենթարկին։» Ոստիկանութիւնն արգիլեց կազմուած հացկերոյթն ու բանախօսութիւնները։

* * *

Պուլանժէականք ցարդ մէկ զօրավար միայն ունէին։ Այսուհետեւ երկուք պիտի ունենան։ Զօրավար Թիպոտէն նամակ գրելով պուլանժէական մասնախմբին, յայտարարեց թէ առաջիկայ ընտրութեանց մէջ իբրեւ Ծերակոյտի ընտրելի պիտի պաշտպանէ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն, որ հարկաւոր բարենորոգմանց առաջինն և կարեւորագոյնն է։

* * *

Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ վերահաստատեալ մետրապոլիտ Միքայէլ, Պ. Ռիսթիչի հետ մասնաւոր տեսակցութիւն մ՚ունենալով, անոր հաղորդած է իր հայեացքն հանրային այլ և այլ խնդրոց վրայ, խոստանալով կարեւոր աջակցութիւններ իր կողմէ։

* * *

Փարիզի վճռաբեկ ատեանը, Նորընտիր ընդհանուր դատախազ Պ. տը Պոռըփէռի կողմէ լրագրաց ոմանց դէմ բացուած դատին մէջ պատժական դատարանին տուած վճիռը բեկանելով, այս դատական բարձրատեան պաշտօնատարին դէմ վատահամբաւիչ հրատարակութիւններ ընող Նօրտտօյչէ, Թէյկպլատ, Օպզէրվէր և Կօլուա լրագրաց տնօրէններն և մատակարարները դատապարտեց ութ օրէն մէկ ամսոյ բանտարկութեան, 200էն 500 ֆր. ի տուգանաց, և 1,000 ֆր. ի դրամական հատուցման։

* * *

Ամերիկեան նորագոյն լուրեր աւելի եւս աղետալի նկարագիր մը կ՚ընեն վերջին ողողմանց։ Ճոնսթաունի գաւառին 50,000 բնակիչներէն 9,000 միայն ողջ գտնուած են։ Մէկ տունէ միայն 124 դիակներ ելած են։ Այս դժբախտ անձանց վրայ վէրքեր կային՝ որոշապէս ապացուցանող թէ կամիլին ինքնասպան եղած էին՝ մահուան տանջանքներէն շուտ ազատելու համար։ Աւելի եւս ցաւալի է խորհիլ թէ այս մեծ աղէտին առաջքը կրնար առնուիլ մարդկային ամենապարզ խոհեմութեամբ, որ սակայն զանց առնուած է. զի գործաւորք քանիցս ազդարարած էին թէ Ճոնսթաունի մօտ գտնուող մեծ աւազանին թումբը խախտած է, բայց մտիկ ընող չէր եղած։ Պաշտօնեայ մը որ այս մօտ քանիցս ազդարարութիւններ ըրաւ՝ քիչ մնաց պաշտօնանկ պիտի լինէր, «գլխու ցաւ» տալուն համար։ Աղէտաքէն երեք օր յառաջ՝ թումբն այնչափ ծակծկած էր որ ցնցուղի մը կը նմանէր, բայց քաղաքապետը չուզեց բան մ՚ընել։ Այս վիճակին մէջ յանկարծ ջուրերը բարձրանալով, այնպէս որ մէկ օրուան մէջ իբր երեք միլիոն կալոն ջուր աւելցած էր աւազանին մէջ, թումբն յանկարծ պայթեցաւ, և այն ահագին լիճ գրեթէ մէկ ժամու մէջ պարպուեցաւ։ Նիակարայի ջրվէժին ջուրք աւելի արագ չէին ընթանար։

* * *

ԱՑՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿՔ

Վիէննա, 11 յունիս.

Չեռնակորայի իշխանն երէկ, մեկնելէն առաջ, ընդունեցաւ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր կողմէ, որուն հետ քառորդ մը տեսակցեցաւ։

Քարաճորճեւիչ իշխան, որոյ վրայ շատ կը խօսուի այս օրերս, Վիեննա հասաւ այսօր։

Պերլին, 11 յունիս.

Նասրէտտին Շահ երէկ ի Ֆրիտրիխսքրոն ընդունեցաւ Կայսեր և Կայսրուհւոյն կողմէ։ Հետեւակազօրաց հրահանգիչ վաշտին հիմնադրութեան հանդիսին առթիւ կատարուած հանդէսը պաշտամամբ ներկայ գտնուեցաւ։ Պարսիկ վեհապետն իր աջը տուած էր Կայսրուհւոյն։ Շահն յետոյ Խաղաղութեան տաճարն երթալով, Ֆրետերիկ կայսեր գերեզմանին վրայ դրաւ դափնեայ պսակ մը, Պարսկաստանի գոյներով ժապաւէն մը կապած։

Վիեննացի կղերն անցեալ կիւրակի հակացոյց մ՚ըրաւ Ճիօրտանօ Պրունօ իտալացի իմաստասիրին փառաւորման առթիւ։ Նոյն ժամուն ուր ի Հռոմ կը բացուէր իմաստասիրին արձանը՝ շատ մը եկեղեցականք ի Վիեննա պատարագներ մատուցին «ի քաւութիւն այս ամբարշտութեան։»

Փեթերսպուրկէ կը հեռագրուի առ Բէօրզէնզէ Զայթունկ.

«Աղեքսանդր Գ., իր հրաժեշտի ողջոյնը չտուած, Պարսկաստանի Շահին բացատրեց իր գաղափարներ պարսիկ քաղաքականութեան վրայ։ Ըստ բացորոշապէս որ եթէ Շահն, իր մտաւոր այցելութեան միջոցին յԱնգլիա, անգամ մ՚եւս համակերպի Ռուսիոյ աննպաստ զիջումներ ընելու, պէտք չէ մոռնալ թէ կրնայ շարժման մէջ դրուիլ Կովկասիոյ բանակը։ Շահն ո՛և է պատասխան չէ տուած այս ազդարարութեան։»

Սերպ կառավարութիւնը կը պնդէր թէ Սերպիոյ երկաթուղեաց վարչութեան մէջ ծանր զեղծումներ գործուած են։

Ֆրանսական ընկերութեան ձեռքէն այս երկաթուղեաց շահագործումը կորզելուն պէս, կառավարութիւնը փութաց քննութիւն մը կատարել։

Այս քննութեան հետեւանօք, եօթն ֆրանսացի, երկու իտալացի, երեք աւստրիացի և մէկ սերպ պաշտօնեայք արտաքսեցան երկաթուղեաց ծառայութենէն։

Պ. Քառնօ, յունիս 11ին, ըստ սովորական արարողութեան, կարդինալական խոյրն յանձնեց Փարիզի, Լիոնի և Պորտոյի Արքեպիսկոպոսաց, զորս Պապն ի կարդինալութիւն բարձրացուց վերջերս, առաջարկութեամբ ֆրանսական կառավարութեան։

Վիէննա, 10 յունիս.

Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորն յունիս 26ին Պելկրատէ մեկնելով, Սիչայի վանքը պիտի երթայ, ուր տեղի պիտի ունենայ իր թագադրութիւն։ Իրեն պիտի ընկերանան խնամակալք և նախարարութեան անդամք։ Ռուս դեսպանը պիտի մասնակցի այս արարողութեան. բայց դեռ որոշուած չէ թէ միւս Տէրութիւնք եւս ներկայացուցիչ պիտի ղրկե՞ն։

— Վիէննա, 10 յունիս.

Պուլկար կառավարութիւնը տակաւին երկու ֆրանքի յաւելուածական մաքս մը դրաւ Կ. Պոլսոյ և Ադրիանուպոլսոյ ճամբով Արեւ. Ռումելի մտնող ֆրանսական շաքարին վրայ։ Ֆրանսական դեսպանն ի Կ. Պոլիս ծանուցագիր մ՚ուղղելով առ կայս. կառավարութիւնն, դիտողութիւն ըրաւ պուլկար իշխանութեանց այս հակադաշնադրական քմահաճ անօրինութեան դէմ։ Դեսպանն իր պաշտօնագրով Արեւ. Ռումելին կը նկատէ ամբողջացուցիչ մասն Օսմ. Տէրութեան, և ընդ հսկողութեամբ օսմ. կառավարութեան։ Կայսերական կառավարութիւնը խոստացաւ քննել գործը։

Արուեստահանդիսին յաջողութիւնն եւս քան զեւս կ՚աճի։

Յունիս 9ին, վճարեալ մուտք 216 հազար։

Հետեւեալ օրն, յունիս 10ին, երկուշաբթի, աւելի քան երեք հարիւր հազար, — անլուր թիւ։

Կալէսի իշխանն և իշխանուհին յունիս 10ին շրջեցան Արուեստահանդէսն, և իրենց որդւոց ու աղջկանց հետ, առաջնորդութեամբ Պ. Էյֆէլի, Աշտարակին գագաթն ելան վերելակներով, որք ամբողջովին կը գործեն այժմ կատարեալ դիւրութեամբ։ Յետոյ Պրիսթոլի օթեւանը վերադարձան, ուր Պ. Քառնոյի փոխադարձ այցն ընդունեցին։

Պերլինէ կը հեռագրուի. — Վերստին կը զրուցուի թէ Յունաստանի գահաժառանգին ամուսնութեան առթիւ, Վիլհէլմ կայսր և կայսրուհին Աթէնք պիտի երթան զրահաւորներով, իրենց հետ տանելով Հայնրիխ իշխանն, իր կինն, և շատ մը հետեւորդներ։

Այս օրերս ի Պուքրէշ հրատարակեցաւ «Ռուսիա և Աւստրիա ի Ռումանիա» անուամբ տետրակ մը, կ՚ըսուի թէ ընդ հովանաւորութեամբ Պ. Հիթրովոյի, յորում կը ջատագովուի սերտ դաշնակցութիւն մը Ռումանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ, ու կը հերքուի Ռումանիան Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կապող քաղաքականութիւն մը։

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆ. Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ
Յ'ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 18|30 Մայիս
(Հինգշաբթի)

Մինչ կը պատրաստուէինք հեռանալ այս հիւրընկալ քաղաքէն, մեզ հետ տանելով Եգիպտոսի Գեր. Առաջնորդին և Աղեքսանդրիոյ ազգայնոց սիրալիր պատուասիրութեանց յիշատակը, քաղցր պարտականութիւն մը կը համարիմ միանգամ ևս խօսիլ այս տեղ մեր անցուցած երեք անմոռանալի օրերուն վրայ։

Ինչպէս նախորդ նամակաւս յիշեցի, Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպարեան երէկ, միջօրէին, սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ամեն. Ս. Պատրիարքին։ Հրաւիրեալք էին, բաց ի Ն. Սրբազնութենէ, Գեր. Նար-Պէյ և Իզմիրլեան Սրբազանք, Գեր. Մամբրէ և Փիլիպպոս եպիսկոպոսունք, Արժ. Տ. Յակոբ, Տ. Գէորգ և Տ. Գարեգին վարդապետք, Կարապետ պէյ Բէյլիքեան, Պօղոս պէյ Աչըգեան, Անտոն էֆ. Արթինօֆ, Գրիգոր էֆ. Կիւտիւկեան, Ստեփան էֆ. Բարսեղեան և այլն։

Աղեքսանդրիոյ ամարանոցը կը նկատուի Ռամլէ և Բարձր. Նուպար փաշայի հանճարեղ որդին՝ իր երիտասարդութեան առաջին օրերու յիշատակը կենդանի պահելու համար, Սան—Սթէֆանօ անունը տուած է Ռամլէի ծովեզերեայ մէկ մասին, ուր կառուցած է գեղեցկաշէն քլիւպ մը, «San—Stefano Club» անուամբ, որ կը պատկանի բաժանորդագրական ընկերութեան մը որուն նախագահն է Ն. Վսեմութիւն։ Ինքն է որ կազմակերպած, յարդարած է ամեն բան, այդ բանաստեղծական վայրին ընծայելով հանգստաւէտութեան ամեն պայմաններ։ Եռայարկ, քարուկիր ընդարձակ շէնք մըն է այդ քլիւպն, որուն առաջին յարկը բաժանուած է ընթերցատան, սեղանատան, խաղի, պարի և այլ զբօսանաց յատկացեալ սրահներու։ Գաղափար մը տալու համար բաւական է ըսել թէ միմիայն պարի սրահը Բերայի Նոր Թատրոնի սրահին երեք մեծութիւնն ունի։ Գիշերն, այդ գեղեցիկ շէնքն ու շրջակայ զբօսավայրք կը լուսաւորուին ելեկտրական լուսով։ Լայն ծովեզր մը կը տարածուի քլիւպին հանդէպ, ուր անզգալի կը դառնան ամրան կիզիչ տաքերն. իսկ ետեւի կողմը գեղեցիկ պարտէզներ, աստ անդ սիրուն ամարանոցներ, և երկաթուղւոյ կայարանն որ Պոլսեցի հիւրերուն աչքեւ մասամբ կը պատկերացունէին արդարեւ Այ-Ստեֆանոսի պատկերը։ Ռամլէի երկաթուղին բոլորովին անջատ է Գահիրէի երկաթուղւոյ գծէն և կը շահագործուի Բիլւալի ընկերութեան ձեռամբ։ Պօղոս փաշա իր հրաւիրելոց տրամադրութեան ներքեւ դրած էր առաջին կարգի վակոն մը։ Ցաւ յայտնեց որ իր նորակառոյց ամարանոցի շինութիւնը տակաւին աւարտած չըլլալով, և ընտանիքը Փարիզ ուղեւորած ըլլալով, Քլիւպը կը յատկացունէր այս ընդունելութեան։ Սակայն ազնիւ հոգածութեամբ մը այնպէս կարգադրած էր որ իր հրաւիրեալներէն զատ ո՛չ մէկ օտար այցելու գտնուած էր հոն։

Սպիտակահանդերձ արաբ և անգլիացի սպասաւորք յարգանօք բարեւի կեցած էին մեծ սրահին երկու կողմը, երբ ներս մտաւ Պատրիարքն, իր հետեւորդներով։ Ծովեզրին մօտ հաճոյալի խօսակցութեամբ ժամ մը անցունելէ եւ պատուասիրուելէ յետոյ հրաւիրեալք բազմեցան ի սեղան։ Հմայքը կատարեալ ընելու համար, Պօղոս փաշա պատրաստել տուած էր եւրոպական խորտիկներու հետ՝ Պոլսոյ համադամներ. թուզն ու սեխը, որք այս եղանակին մէջ հազուագիւտ են ի Պոլիս, առատօրէն խառնուած էին տեղական պտղոց հետ։ Սեղանը գրեթէ դաշտային փառաւոր կոչունք մը եղաւ, եւ չամբանեայի առաջին բաժակը պարպուեցաւ Պօղոս փաշայի կենաց. որուն տաղանդն ու բարձր զգացումները գովեց Տ. Յարութիւն Պատրիարք։ Պօղոս փաշա եւս բաժակ առաջարկեց Ն. Ամենապատուութեան կենաց, յետոյ Խորէն Արքեպիսկոպոս Բարձր. Նուպար փաշայի կենաց, Կարապետ պէյ Բէյլիքեան Գեր. Նար-Պէյ եւ Իզմիրլեան Սրբազաններու կենաց, եւ Պօղոս պէյ Աչըգեան՝ տիկին Պօղոս փաշայի եւ համայն Նուպարեան գերդաստանին կենաց։

Սեղանէն յետոյ, Պօղոս փաշա իր հրաւիրեալներն առաջնորդեց ամարանոցին զանազան կողմերն՝ հեռաձայնի սրահն ուստից խօսակցութիւնք տեղի ունեցան Բէյլիքեանց տան հետ, ծովու բաղանիքներն որք բոլորովին եւրոպական ոճով շինուած են, հաստատուն հիմերու վրայ, բազմաթիւ խցիկներու բաժնուած, ուր կարելի է գտնել ամէն հանգստութիւն։ Փափագեցանք գիտնալ թէ ի՞նչ պատճառաւ երկաթեայ ամրակուռ վանդակներով պատըսպարուած էր աւազանն։— «Կոկորդիլոսներու այցելութեանց պատահականութեան համար» պատասխանեցին անփոյթ ժպիտով մը։ Այդ բառը բաւական էր մոռցնել տալ մեզ Ռամլէի բաղանեաց բոլոր հրապոյրն և փնտռել տալ Վոսփորի խարխուլ բաղանիքները։ Ծովեզրին մօտ երաժշտութեան յատուկ տաղաւար մը կայ և Վիէննայէն նոր [illegible] ընտիր խումբ մը ճամբայ ելած է հոն նուագելու համար, վասն զի այդ ճեմավայրն Աղեքսանդրիոյ Պէօյիւքտէրէն է և այս եղանակին մէջ իրիկուններ մինչեւ հինգ հազար հոգւոյ երկսեռ բազմութիւն մը կը խռնուի Քլիւպին առջեւ։ Այցելեցինք նաեւ ելեկտրական լուսոյ գործարանն որուն [illegible] մի առ մի բացատրեց Պօղոս փաշա։ Եւսուֆեան մը պէտք էր իր դէմ կատարելապէս թափանցելու համար ամէն նրբութեանց։

Պօղոս փաշա իրիկուան կողմ իւր հիւրերը դարձեալ երկաթուղիով առաջնորդեց յԱղեքսանդրիա, և կայարանին մէջ հրաժեշտ առաւ, վասն զի նոյն երեկոյին իսկ Գահիրէ մեկնելու պարտաւոր էր, Պայրամի առթիւ իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու համար Բարձր. Խըտիվին։ Ս. Պատրիարքն, միւս եկեղեցական Հարք և աշխարհականք մի առ մի շնորհակալութիւննին յայտնեցին Ն. Վսեմութեան ազնիւ հիւրընկալութեան եւ ընծայած պատիւներուն համար։ Պօղոս փաշա կարեւոր վարչութեանց մէջ կը գտնուի յԵգիպտոս և ի մէջ այլոց տնօրէնն է Պէհէրայի նահանգին մէջ Նեղոսի ջուրց բաշխումը կատարող ընկերութեան զոր հիմնած են իւր Բարձր. հայրն եւ ինք։ Իր բազմազբաղ պաշտօններուն մէջ ժամանակ կը գտնէ նաեւ զբաղելու ազգային գործերով որոց կ'առաջնորդէ իբր ատենապետ Աղեքսանդրիոյ Հոգաբարձութեան։ Եգիպտոսի հայք խորին յարգանք և սէր կը տածեն այդ բարձր անձնաւորութեան ինչպէս նորա մեծանուն հօր նկատմամբ։

Ի դարձին Սան-Սթէֆանոյէ, Բէյլիքեան պէյ՝ Նար-պէյ Սրբազանի հետ առաջնորդեց զմեզ Աղեքսանդրիոյ դատական պաշտօնատունը։ Կ'արժէր արդարեւ այցելել այդ հոյակապ շէնքն որ կը բարձրանայ Մէնշիէի հրապարակին (Place des Consuls)ի մէջտեղ, արդարութեան պալատ մը վայել մեծութեամբ։ Մարմարեայ լայն սանդուղներէն ելնելով, կը մտնենք սիւնազարդ ընդարձակ սրահներու մէջ որոց շուրջը կը գտնուին զանազան պաշտօնատունք և դատարանք։ Ամեն կողմ կը տիրէ մաքրութիւն, բարեկարգութիւն, ո՛չ մէկ աղմուկ, ո՛չ մէկ շփոթութիւն, ամեն ինչ մեքենական ճշդութիւն մը և կանոնաւորութիւն մը ունի։ Դատաւորք իրենց աթոռներուն վրայ բազմած են համազգեստով և փաստաբանք՝ Եւրոպիոյ փաստաբանաց նման սեւ երկար զգեստներ հագած, կը ճառեն իրենց կարգին իտալերէն, արաբերէն և ֆրանսերէն լեզուներով։ Իտալերէնն, անգլիերէնէ աւելի տարածուած և անհրաժեշտ լեզու մըն է Աղեքսանդրիոյ բնակչաց համար։

Բէյլիքեան պէյ իւր հիւրերն առաջնորդեց խառն դատարանաց գերագոյն ատենին նախագահ Պ. Ծագոնիի Դահլիճն։ Իտալացի երեւելի օրէնսգէտ մըն է սա որ մեծ համարում կը վայելէ իբր հմուտ և անկողմնակալ դատաւոր մը. Եգիպտոսի խառն դատարանաց պատրաստութեան գործոյն մէջ զօրաւոր աջակից մը եղած է Նուպար փաշայի, եւ ժամանակաւ Կ. Պոլիս ալ այցելած է յատուկ պաշտօնով։ Ծերունի նախագահը քաղաքավար ընդունելութիւն մը ըրաւ իր երկու այցելուներուն եւ ժամու մը չափ խօսակցեցաւ, մանաւորապէս բացատրելով իր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող դատարանաց կազմակերպութիւնը եւ շահեկան ծանօթութիւններ հաղորդելով երկրին արդարադատութեան եղանակին վրայ։ Նախագահ Ծագոնի մեծ համարում կը տածէ Բէյլիքեան պէյերուն նկատմամբ, որոց վրայ գովեստիւք խօսեցաւ, եւ վստահութիւն յայտնեց թէ Կարապետ պէյ, որ արդէն աթոռ ունի խառն դատարանաց մէջ, պիտի բազմի նաեւ գերագոյն ատենին մէջ։ Ն. Վսեմութեան եղբայրը, Արթին պէյ Բէյլիքեան նոյնպէս անդամ է խառն դատարանաց։ Խօսակցութեան մեծ մասը տեղի ունեցաւ իտալերէն լեզուաւ, եւ Պ. Ծագոնի քանիցս իր խնդակցութիւնն յայտնեց լեզուագէտ եւ հմուտ հայ եկեղեցականի մը ծանօթանալուն համար։

Դատարանէն մեկնելով, շնորհակալութեամբ հրաժեշտ առինք Բէյլիքեան պէյէն։

* *

Այս առաւօտ, հինգշաբթի, Աղեքսանդրիոյ բոլոր ականաւոր ազգայինք համախմբուած էին առաջնորդարանի մէջ ուր մեկնման պատրաստութիւնք կը տեսնուէին։ Ամեն. Յարութիւն Պատրիարք իւր հայրական օրհնութիւնները ձօնելով ամենուն, սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ եւ եկեղեցական դասէն շրջապատեալ՝ եկեղեցի իջաւ ուր աղօթեց։ Յետոյ, Ն. Սրբազնութիւն, պատգամաւորք, հրաւիրեալք եւ միւս ուղեկիցք նաւամատոյց առաջնորդուեցան նոյն հանդիսիւ որով եկած էին։ Բարապանք եւ Նիզակաւոր աբարք կ'ընթանային պատրիարքական կառքին առջեւէն, որուն կը հետեւէր կառքերու երկար շարք մը։ Ամենուրեք յարգանօք բարեւի կեցած էր ժողովուրդը։ Պետական վեց զուգամթի երկու մեծ մակոյկներ փոխադրեցին զուղեւորս ի շոգենաւ որ իր մեծ կայմին վրայ դրօշակ պարզեց, երբ Պատրիարքն ոտք կոխեց անդ։

Եգիպտոսի Գեր. Ս. առաջնորդն, երեւելի ազգայինք, և խուռն բազմութիւն երիտասարդաց շոգենաւ եկած էին յուղարկ Ն. Ամենապատուութեան։ Աղեքսանդրիոյ վարչութեան տնօրէն Նագուպ պէյ եւս շոգենաւ եկած էր իր յարգանքը մատուցանելու և ողջերթ մաղթելու։

Ժամ 10 ին (Ր. Ե.) հրաժեշտի և բաժանման վերջին ողջոյնները փոխանակուեցան Աղեքսանդրիոյ պատուական հայոց հետ, և ճանբայ ելաւ Ռահմանիյէ շոգենաւն որ կը տանի զմեզ դէպ ի Եաֆա։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵԱՖԱ, 19/31 Մայիս
(Ուրբաթ)

Այս առաւօտ, միջօրէին մօտ, սկսանք նշմարել ի հեռուստ Յոպպէի ծովեզրն ու բարձունքը, 24 ժամ անընդհատ բաց ծովու վրայ ճամբորդելէ յետոյ։ Մեր ուղեւորութեան վերջին գիշերն ալ միւսներուն նման հանդարտ և հաճոյալի եղած էր. Եաֆայի առջեւ, ուր կ'երկնչէինք գտնել այն աւանդական փոթորիկներէ մին որք ուխտաւորաց արիասրտութեան փորձաքարն են կարծես, խաղաղիկ ծովախորշ մը գտանք, երբ թէ Իշխանաց կղզիներու բացերը գնացինք, օգոստոսի գեղեցիկ օրով մը։ Միջօրէին, Ռահմանիյէն՝ դրօշակներով զարդարուած՝ խարիսխ նետեց։ Մեզ հանդէպ կը պարզուէր քաղաքն, որ կը տարածուի արեւմուտքէն դէպ յարեւելք, ընդարձակ տարածութեան մը վրայ մեծաւ մասամբ գեղեցկաշէն տուներով, և կիսաբոլորակ։ Ծովեզրին մօտ կ'երեւէին Հայոց, Յունաց և Լատինաց վանքերն, որոց առջեւ քանի մը կանգուն բարձրութեամբ լայն պարիսպ մը փոթորկալից օդերուն և ալեաց սաստկութեան դէմ կը պատսպարէ փողոցն ու այդ շէնքերը։ Հազիւ խարիսխ նետած էր Ռահմանիյէն, և ահա պետական մեծ մակոյկ մը, դրօշակ պարզած, մօտեցաւ անոր։ Ս. Յակոբեան Միաբանութեան պատուիրակները կը բերէր, որք էին՝ Աստուածատուր եպիսկոպոս, Տ. Յովսէփ վարդապետ, Յոպպէի վանուց տեսուչ Տ. Եղիա վարդապետ, Տ. Սամուէլ վարդապետ, և Պէրութի վանուց հովիւ Տ. Եղիշէ վարդապետ որ առջի օրն յատկապէս եկած էր։ Նոյնպէս ուրիշ մակոյկներով շոգենաւ հասան հետզհետէ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին կողմէ յատկապէս ղրկուած վարդապետ մը, Յոպպէի Յունաց վանքին տեսուչ վարդապետն և աշխարհական թարգմանը, ամենքն ալ իրենց բարապաններով, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի և Յոպպէի պատուաւոր ազգայիններէն շատեր։ Աստուածատուր եպիսկոպոս ի դիմաց համայն Միաբանութեան բարի գալուստ մաղթեց Ամեն. Յարութիւն Պատրիարք Հօր որ շրջապատեալ իւր հրաւիրակներէն ու պատգամաւորներէն կեցած էր շոգենաւուն մեծ սրահին մէջ. միւս բոլոր եկեղեցականք և աշխարհականք եւս կարգաւ Ն. Սրբազնութեան աջն համբուրեցին յարգանօք։ Քիչ յետոյ Պատրիարք Սրբազանը բազմեցաւ իրեն համար պատրաստեալ մակոյկին մէջ, որուն քովէն կ'ընթանային բազմաթիւ նաւակներ, և հանդիսիւ ելաւ ի ցամաք։ Նորակառոյց մաքսատան քարափին առջեւ բարեւի կեցած էին զինուորք, ոստիկանք և խուռն բազմութիւն։ Քարափին վրայ գորգ մը փռուած էր որուն վրայ կանգնեցաւ Ն. Սրբազնութիւն երբ ոտք կոխեց Ս. տեղեաց հողին վրայ. հոն շուրջառ զգեցաւ և խաչ ու գաւազան առաւ ի ձեռին։ Նաւամատոյցին վրայ կը գտնուէին նաեւ Լատինաց վանքին տեսուչ վարդապետն, մաքսատան և ոստիկանութեան պետերն, ու Եաֆայի աւստրիական հիւպատոս Պ. Յակոբ Բաուքալ և գերմանական հիւպատոս Պ. Սիմոն Մուրատեան, իրենց թարգմաններով ու գաւազանաւորով։ Դպիրք զգեստաւորեալ կեցած էին երկու կարգի վրայ և սկսան շարականաց երգեցողութեամբ առաջնորդել Թափորն յեկեղեցի, որ շատ հեռու չէ։ Թափորին առջեւէն կ'երթային Հայոց ի օտարաց ութ գաւազաններ, որոց ոմանք սեւամորթ, ամենքն ալ արեւելեան ճոխ համազգեստներ հագած և իրենց ձեռաց գաւազանները կանոնաւորապէս գետին զարնելով ամեն մէկ քայլափոխի, ինչպէս սովորութիւն ունին այսպիսի հանդիսաւոր ժամանակներ։

Ամեն ազգի բազմութիւն մը խառն ի խուռն կը հետեւէր թափորին որ մտաւ յեկեղեցի ուր աղօթքներ կարդացուեցան։ Ս. Պատրիարքը վանքին հիւրանոցն ելնելով, մի առ մի ընդունեց բոլոր ներկայից շնորհաւորութիւններն, և յետոյ առանձնացաւ հանգստեան համար։

Ն. Ամենապատուութեան ուղեկիցք եւս ժամու մը չափ հանգստանալէ յետոյ, պտոյտ մը կատարեցին քաղաքին զանազան կողմերն, իրենց գլուխ ունենալով Կրօնական Ժողովոյ Գեր. Ատենապետն։

Արեւը մայր մտած էր արդէն, ըստ վանական սովորութեան, ամենքն հաւաքուեցան ընթրեաց սեղանին շուրջն որուն կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրն։ Ն. Ամենապատուութիւն շատ սիրալիր կերպով կը հետաքրքրէր իր հիւրերն և հեզահամբոյր քաղցրութեամբ կը տեսակցէր բոլոր միաբանից հետ

որոց համար ուրախութեան ժամ մըն էր իրենց Ս. Գահակալին և Հոգեւոր Հօր գալուստն։ Ցոպպէի վանուց Արժ. Տեսուչ Տ. Եղիա Հայրն ինչպէս նաև վարդապետք ամեն ջանք ի գործ կը դնէին կարելի եղած դիւրութիւններն ընծայելու հիւրերուն հանգստութեանը համար։ Ազնիւ միաբաններ որոց հիւրամեծարութիւնը քաղցր և հայրական եղած է ամեն ժամանակ, և բնաւին անմոռանալի։

Գիշերուան ժամ 2ին ամեն ոք իրեն յատկացեալ խուցն առանձնացաւ, տամնօրեայ ուղեւորութեան մը յոգնութիւններէն փաստակաբեկ. շատ քիչ է արդէն հանգստեան միջոցը, վասն զի ըստ որոշեալ կարգադրութեան, այս գիշեր իսկ, երկու ժամ յետոյ ճանբայ պիտի ելնենք դէպ ի Երուսաղէմ ուր կը հասնինք վաղը միջօրէէն յետոյ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՄԸ
ԱՌ ՀՐԱՆԴ

Մայիսի իրիկուն մը, անցեալ ամ, ի Պազար-Պաշի, ներկայ կը գտնուէի թաղման հանդիսի մը, որուն Նար-Պէյ Սրբազան կը նախագահէր. երկարաշարուրութեան միջոցին հեռանալով տարակաւ յուղարկաւորաց խմբէն, ինքզինքըս գտած էի համեստ մահարձանի մը առջեւ, Դուրեանի շիրիմն, որ այդ գերեզմանոցին գամբարանի մը հպարտութիւնը կուտայ. տխրալի հայեցողութեան մը մէջ ընկղմած՝ լսեցի աշա քահանայներն որք անողոք անհամբերութեամբ կը լափէին վերջին Հայր Մերը, վերադարձայ նոյնհետայն սպրդիլ ամբոխին մէջ, և քիչ յետոյ երբ մեկնիլ կը մտար մեղ՝ մերձենալով Սրբազան հօր, բնի յարգալիր. «Շնորհապարտ պիտի թողուք զիս, եթէ ուրիշ առթիւ մը, զի կարծեմ ուշ է այսօր, Դուրեանի վրայ հանգստեան...». Հասկցաւ զիս Սրբազանը և չը թողլով ինձ աւարտել՝ «Բայց նոյն իսկ հիմա՛յ, տղա՛ս,» պատասխանեց անպիսի հաճոյակատար եղանակաւ մը որ խանդաղատեցուց զիս. «Պետրոսիկը,—յաւելցուց նա արտմաթախիծ—, զաւկի մը պէս կը սիրէի։» Եւ անմուունչ ու յամրաքայլ ուղղուեցանք գերեզմանատան եզրն, ծանրագէմ երկու քահանայներու առաջնորդութեամբ. կը տրփէր սիրտս. աւագ եկեղեցականաց ամենէն բանաստեղծն, որ իւր Աստուծոյն չափ դուցէ Մուսայն կը պաշտէ, կ'առաջնորդէր բանաստեղծին յիշատակին հանդիսական օրհնութեան, և ունէր ներքին այն անճառ ցնծութիւնը, որ թերեւս կը պակսէր Վարդիկի՝ երէցներն առաջնորդելով իւր շքեղ արքայից օծութեան։

Տակաւ, երեկոյեան յառաջացման մէջ, յորդճուն լռութիւնը գերեզմանատեղւոյն կ'ընծայէր մենաստանի մը հանգամանքն, և մեք ծաղկադեղ դալարիներու վրայէ յառաջանալով, կարծես ծաղկեհիւս գորգի մը վրայ եր-...լուղած երկրպագութեան մը գնալ ...ը թուէինք մենաստանին սրբոյն դամ...անին. է՛հ, այն սուրբ կրակը, զոր ...ուրեան ունէր, սուրբերը ունի՞ն։

Վերջալոյս էր, այլ աւելի շուտ կը ...ափանցէ խաւարն գերեզմանաց մէջ, ...վերջալուսոյն ճառագայթներն իրենց ...ոյրերով ժողվելով օրուան կենդա...ութիւնն, աւելի թանձր կ'աղդեն, ...եղ շրջապատող անկենդանութիւնն ...եղկ խոնաւութիւն մը, զոր խոնա...թիւն միայն չես կարծեր, վասն զի ...երեզմանոցինն է։

...թող չը պատահի ձեզ դարնան ըստ...րաշող երեկոյ մը յայց ելնել գե...մինաց. Նորաղալծոյց եղանակին

որ չը մրմռքելու համար, ու դաղափարաց ընկերակցութիւնը շատ անողոք, որպէս զի ի յուշ չ'ածէ ձեզ անոնք, որք իրենց դարնան մէջ են թաղուած։

Գարնան զեփիւռն իսկ գերեզմանատան ծառերուն խուլ սօսիւնն է, յոր մահերգի մը հեռաւոր հծծիւնն լսել կը կարծես. ցօղն որ սրսկած է դալարեաց վրայ, շիրմաց շուրջն հեղուած ու անոնց սառնեղէն ցուրտովը բիւրեղացեալ արտասուաց զգացումը կուտայ քեզ, և հոն կը սովրիս տեսել դալարիներն, որք դետնատող տապաններու վրայ խուռնախիտ ու համասփիւռ, ծածկել, հալածել կը թուին սիրելեաց յիշատակներ։

Ա՛հ, գարո՛ւնը գերեզմանաց մէջ...

. . . .

Բայց կը կասկածի՞ք որ եղանակաց ամենէն աւելի բանաստեղծականն, բանաստեղծին ալ, որ պաշտեց զինք, խռովել ուզէ յիշատակն. է՛հ, չ՛է, հոս անոր մահարձանին շուրջն, աւելի թանձրախիտ ուռճացած են այդ դալարիք, այլ փայփայելով անոր պատուանդանն՝ կարծես կը դուրգուրան իրենց վաղամեռ ու տարաբաղդ սիրահարին յիշատակին վրայ. համեստունակ դաշտածաղկունք ալ աւելի խիտ են հոս, ու կը ձեւացնեն իւր շուրջ այն պսակը զոր մարդիկ կը զլանան։

Ականածանօք ու գլխաբաց կանգնած ենք մահարձանին առջեւ իբրեւ խորանի մը յառաջ. Սրբազանը քանի մը քայլ աւելի մերձեցաւ շիրմին, Անեղէն հայցելու անոր հոգւոյն երկնային այն երանութիւնը, զոր երկրի վրայ, աւա՜ղ, զլացած էր անոր։ Ու երեկոյեան մթնշաղին ու ամայի այդ դալարավայրին լռակեաց մէկ խորշն, «մահերգակ այդ մարդիկ», սեւ սեւ սուգ մը յաւերժացնող սպիտակափառ այդ վէմին առջեւ, խուպոտ ու մեղմաձայն մրմնջեցին իւրեանց մահասարսուռ աղօթքն. աւելի խորախորհուրդ ու տխրաթափանց հծծիւն չէի լսած. սեւազգեստ քահանայից այդ անշշուկ մաղթանքին, անձայն այդ աղօթքին մէջ չեմ գիտեր ինչ կար խորհրդայեղց ու սրտաբուղխ, զոր չը պիտի կրնաս գտնել մեծահանդէս թաղման մը ըղ դեստաւորեալ քահանայից դասուն ու իրենց տխրանուագ մահերգին մէջ. ու համակուած խորապէս այն տխրանոյշ յուղմամբ զոր զգալ գիտցող սիրտն բերկրանքի հետ չը փոխեր, առաջին անգամ ունկնդրած էի, և զմայլանօք, աղօթք մը, փոխանակ լսելու զայն. ա՛հ, այն հոգենորոգ ազդեցութիւնը զոր կրեցի. այլ աղօթք մը, աղօթք մը չէր այն, այլ գերբնային խօսակցութիւն մը երկնից և ննջեցելոց միջեւ...

«Ամէն» ձայնեց Սրբազանը, դարձնելով շիրմէն իւր դէմքն որ առաւել քան բնաւ կը փայլէր պայծառանշոյլ. յառաջացայ իւր աջն խնդրելու զոր վրայ դրոշմեցի ամենէն երախտագէտ համբոյրս. շրթունքս այսպէս արտայայտեցին ինչ որ լեզուս պիտի յայտնէր։ Այն օրէն կը պաշտեմ զՆար Պէյ։

Եւ յուշիկ քայլերով հեռացանք այդ սիրական շիրմէն, կարծես զգուշանալով վրդովել այն անդորրաւէտ հանգիստը զոր մաղթած էինք իրեն։

Այժմ, խաւարն աւելի թանձր կը տիրէր մեր շուրջ, ու լռութիւնն աւելի միահեծան, զոր հազիւ պերճաշնորհ քահանային մեղմիկ բացագանչութիւնները կը ճեղքէին. «Խե՜ղճ Պետրոսիկ...» կը կրկնէր անդադրաբար ու կարեկից. իւր ձայնն սրտին յուզմունք ունէր. ու ես չը խօսեցայ. տխրութիւնը փոխանցիկ է. կը յիշէի քերթողի՝ «Իմ Մաճը»,

«Իսկ անմըշան եթէ մնայ
Երկրի մէկ խորշն հողակոյտն իմ
Եւ յիշատակս ալ թառամի,
Ա՛հ, այն ատեն ես կը մեռնիմ։»

Ու կը մտածէի. այդ պատկառելի հողակոյտին շուրջ, տասն և եօթն դարուններ թառամած են աչա, և որք չեն զօրած սակայն թառամեցնել իւր յիշատակնոր անթարշամ է։

Մահը, դէթ անգամ մը, խաբուած էր իւր հարուածին մէջ։

Կ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԵԴԵՍԻԱ, 5 Մայիս

Անցեալ շաբթու Կ. Պոլսէ աստ ժամանեց քաղաքիս կառավարական նոր երկրաչափ Փեթրօ Հաճօբուլօ էֆ. որ երկօրեայ դադարէ մը յետոյ մեկնեցաւ ճարտարապետ և Քաղաքապետական խորհրդոյ անդամ Խաչիկ էֆէնտիի հետ ուղեւորեցաւ ի Պէրէճիկ-Եփրատ և ի Սրուճ, որոշելու համար կէտերն ընդ որս պիտի անցնի Հալէպի և Եդեսիոյ միջեւ բացուելիք կառուղին, որ շինութիւնն ընդհատուած էր ժամանակէ մ'ի վեր։

Աշխատութիւնք պիտի վերսկսին անմիջապէս։

—Հալէպի նահանգական Պաշտօնաթերթին, Թիւրք օգնական խմբագիրն որ հայ-կաթոլիկ մ'է, քանի մը շաբաթէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի, ուր եկած է թերթին վերաբերեալ ինչ ինչ գործոց կարգադրութեան համար։

—Գեր. Առաջնորդ Մխիթարեան Տ. Խորէն սրբազան ժամանակէ մ'ի վեր ի ձեռին ունեցած կարեւոր աշխատութիւն մը ի կատար հանեց այս շաբթու, որ շահեկան մանրամասնութեամբք կը պատկերացնէ Հին և Նոր ... վերաբերեալ հետաքրքրիչ ծանօթութիւններ։

Կը յուսանք որ ի մօտոյ լոյս կը տեսնէ այդ երկասիրութիւն, որ առաջինը չէ Նորին սրբազնութեան երկոց։

Սակայն չենք կրնար այս առթիւ առանց մեր և բազմաց գոհունակութիւնը դէթ համառօտակի արձանագրելու անցնիլ, դիտելով տարիքոտ պատկառելի անձնաւորութիւն մը, որ առանց պարտաւելու իր բազմահոգ պաշտօնի և ամաց ծանրութենէն, իւր հանգստեան ժամերն իսկ կը զոհէ այսպէս գրական հրահանգիչ աշխատասիրութեանց։

—Բաղդերնին աստ չինած Սուրիացի քանի մը հրեայ և կաթոլիկ վաճառականք, համբաւեալ շահադիտական ծայրայեղ անխղճութեամբք, երկար ատենէ ի վեր ձեռնակալած են լծակը դաւառիս վաճառականութեան, որ իւր բազմակողմանի շահուէտութեան հակառակ՝ դեռ ըստ արժանւոյն չէ դրաւած մայրաքաղաքի առեւտրական տանց և մանաւանդ հայ վաճառականաց ուշադրութիւնը, ուր պարկեշտ և շրջահայեաց գործակատար մը մեծ գործ կրնայ տեսնել։

Այս անգամ դէթ գոհութեամբ կը յիշենք թէ Պոլսոյ հայ վաճառականական նոր Տուն մը հետ կապակցութիւն ունեցող Մեծ. Խաչիկ էֆ. Նահապետեան քանի մը շաբաթ առաջ քաղաքս հաստատեց առեւտրական տուն մը, ուր իւր ձեռնարկութեանց ազդեցութիւն այժմէն զգալի կը լինի հրապարակին վրայ։

Գ. Կ. ՈՍԿԵՐՉԵԱՆ

Զմիւռնիայէն մեզ կը գրեն հետեւեալը մայիս 25 թուականաւ.

Նորընտիր Կրօնական Ժողովն երեքշաբթի օր կը գումարի առաջին անգամն ըլլալով և իր դիւանը կը կազմէ հետեւեալ կերպով.

Արժ. Տ. Յակոբ քհնյ. Պալապանեան Ատենապետ
» Տ. Յովհաննէս քհնյ. Յակոբեան Ատենադպիր

Երեկ ալ Քաղաքական Ժողովն իր առաջին նիստը կ'ընէ և կը կազմէ իր դիւանը հետեւեալ կերպով.

Մեծ. Ստեփան էֆ. Սպարթալեան Ատենապետ
» » » Նուպարեան Ատենադպիր
» Կարապետ » Զաքեան Փ.-Ատենապետ
» Մարգար » Էքիզլեր Փ.-Ատենադպիր

Մեծ. Ստեփան էֆ. Սպարթալեանի Եւրոպա ուղեւորած ըլլալուն պատճառաւ՝ ժողովն ընդ փոխ-Ատենապետութեամբ կը շարունակէ իր աշխատութիւններն և ինչ ինչ խնդիրներէ զատ կը զբաղի գլխաւորաբար Մանիսայի խնդրով, որու վերջ մը տալու համար յառաջիկայ երկուշաբթի օր պատրիարքական փոխանորդ Հօր անձամբ Մանիսա երթալուն մասին որոշում կը տրուի։ Նաեւ կ'ընդունի Մանիսայի Թաղական Խորհուրդի ղրկած հրաժարագիրը և կ'որոշէ անոր տեղ առժամեայ խորհուրդ մը կազմել՝ Արժ. փոխանորդ Հօր ձեռամբ։

Ժողովը իր նստի գումարման օրն կ'որոշէ չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը։

Ս. ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ ԵՒ ՆԵԿՏԱՐԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանիս տարեկան հարցաքննութիւնք, Ուսումնական Խորհրդոյ Մեծ. Ատենապետին հաճութեամբ յետաձգուած ըլլալով, փոխանակ ապրիլի (ամիս մը միայն կանխելով նախորդ տարիներէն) պիտի սկսին 7 յունիս Դշ. օրէն և պիտի տեւեն մինչեւ յունիս 13 Դշ. ըստ հետեւեալ կարգացուցի.

Յունիս 7 Դշ.

Առաւօտ ժամ $8^{1}/_{2}$-$11^{1}/_{2}$ (Ը. Ե.).—Հայ. և Գաղղ. լեզուք (Գ. և Դ. կարգաց).—Մանկավարժութիւն (Ա. և Բ. կարգաց)։

Յետ միջօրէի ժամ 1-5 Ձեռագործութիւն (ընդհ. կարգաց)։

Յունիս 8 Եշ.

Առաւօտ. ժամ $8^{1}/_{2}$-$11^{1}/_{2}$.—Կրօնագիտութիւն և Ս. Գրոց պատմութիւն (Ե. և Զ. կարգաց). Գաղղ. լեզու (Ե. կարգ)։

Յետ միջօրէի. ժամ 1-5 Բնական պատմութիւն (Զ. կարգ).—Թուաբանութիւն (Դ. և Ե. կարգաց).— Կրօնագիտութիւն և Ս. Գրոց պատմութիւն (Գ. և Դ. կարգաց.— Ազգ. Պատմութիւն (Գ. կարգ)։

Յունիս 9 Ուրբաթ

Առաւօտ. ժամ $8^{1}/_{2}$-$11^{1}/_{2}$.— Ազգ. պատմութիւն (Դ. և Ե. կարգաց).— Թուաբանութիւն (Գ. և Զ. կարգաց)։

Յետ միջօրէի. ժամ 1-5 Բնագիտութիւն (Ե. կարգ).— Գաղղ. լեզու (Զ. կարգ).— Բնական պատմութիւն (Ե. կարգ).— Բընագիտութիւն (Զ. կարգ)։

Յունիս 11 Կիւրակէ

Առաւօտ. ժամ $8^{1}/_{2}$-$11^{1}/_{2}$.—Ազգ. պատմութիւն (Զ. կարգ) — Հայերէն լեզու (Ե. կարգ).—Մանկավարժութիւն նախապատրաստական կարգին։

Յետ միջօրէի ժամ 1-$5^{1}/_{2}$.— Ընդհ. պատմ. (Ե. և Զ. կարգաց).—Երկրաչափութիւն (Ե. և Զ. կարգաց).—Հայերէն լեզու և Գրգաբանութիւն (Զ. կարգ).— Արտասանութիւնք։

Յունիս 13 Դշ.

Առաւօտ. ժամ $8^{1}/_{2}$-$11^{1}/_{2}$.—Երկրաչափութիւն (Գ. և Դ. կարգաց)։

Յետ միջօրէի ժամ 1-5.— Արտասանութիւնք ընդհ. եւ երգեցողութիւնք.— Աշխարհագրութիւն (Ե. և Զ. կարգաց)։

Գծագրութիւնք՝ ի միես որոց և վարժարանիս բարեկրթական Հիմնադիր Տիկնանց Նալը Վանձին և Եղիսաբէթ Թուսուֆեանի պատկերներն, գեղեցկագրութիւնք և ձեռագործութեան գծագրել օրինակներն ի սեւ գրուած են, Հարցաքննութեանց կ'ընծայուին երգերով։

Օրթագեօյ
28 մայիս 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ Բ.
2 Յունիս 1889

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ազգ. Ժողովը գումարեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին 64 երեսփոխանք։ Առժամեայ Ատենապետ Քր. էֆ Ղազարոսեան ատեանը բացաւ ժամը 7 ½ին և ժողովոյ վաւերացմանը ենթարկեց ժԲրդ նստի ատենագրութիւնն, որ ընդունուեցաւ։

Այդ նստի ատենագրութեան վաւերացման առթիւ խօսք առաւ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս եւ իբր անդամ Նախորդ Կրօն. Ժողովոյ ուզեց գիտնալ թէ կարո՞ղ է խօսիլ այդ Կրօն. Ժողովոյ համարատուութեան մասին։ Հմայեակ եպիսկոպոս յայտարարեց թէ ինք բացակայ ըլլալով Պոլսէն կարող չէ եղած անձամբ պատասխանել ընդդէմ այդ Կրօն. Ժողովոյ եղած քննադատութիւններուն եւ այժմ կը փափագի իր պատասխանները տալ։

Վսեմ. Ստեփան փաշա կարծիք յայտնեց որ թէպէտ այդ խնդիրն արդէն փակուած է, Ազգ. Ժողովն իւր շնորհակալութիւնը կամ գոհունակութիւնը յայտնած է Նախորդ Կրօն. Ժողովոյ, բայց եւ այնպէս երբ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս չըլ բաւականանար այդ քանով և փոխանակ ըսելու թէ «մենք այսքան կարող էինք ընել և ոչ աւելին»՝ կ'ուզէ յատակ կերպով պատասխանել եղած քննադատութիւններուն, ժողովը կարող է լսել նորա պատասխաններն ընդդէմ եղած քննադատութիւններուն։

Սակայն ժողովականք դիտել տալով թէ՝ Նախորդ Կեդր. Ժողովոյ անդամներէն ուրիշներ ալ կրնան այդ իրաւունքը պահանջել, և թէ փակուած խնդիրներն այլ եւս չեն կրնար վիճաբանութեան առարկայ ըլլալ, որոշեց չվերադառնալ Նախորդ Կրօն. Ժողովոյ համարատուութեան խնդրոյն։

Ապա առժամեայ Ատենապետ էֆ. ժողովին ներկայեց Ազնուաշուք Թիրեաքեան էֆէնտիի հրաժարականն յատենապետութենէ Ազգ. Ժողովոյ։ Սոյն հրաժարականն ընդունելու կամ մերժելու համար գաղտնի քուէարկութիւն կատարուելով, հրաժարականը մերժուեցաւ։

Կ. Վսեմ. Լեւոն պէյ Փափազեան Համճընի Գաւառ. Ժողովէն Ազգային երեսփոխան ընտրուած ըլլալով, ժողովը վաւերացուց սոյն ընտրութիւն։

— —

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.

Ժողովն անցնելով օրակարգին՝ դեր-Ատենապետի և դեր-Ատենադպրի ընտրութեան համար, ընտրուեցան դեր Ատենապետ Քրիստոստուր էֆ. Ղազարոսեան և դեր-Ատենադպիր Աւետիս էֆ. Թընկըրեան։

Բ.

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկուելէ առաջ Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան փափագեցաւ առաջարկութիւն մը ներկայել. Ժողովն ուզեց լսել Եուսուֆեան էֆէնտին որ բեմն ելնելով պարզեց իւր առաջարկն։ Վսեմ. Եուսուֆեան էֆ կ'առաջարկէր յետաձգել Քաղ. Ժողովոյ ընտրութիւնն և յանձնարարել դիւանին որ Ս. Պատրիարք Հօր հետ համաձայնութեամբ կրկնապատիկ կամ եռապատիկ ընտրելեաց ցանկ մը բերէ, որով ժողովը կարողանայ համամիտ անդամներէ Քաղ. ժողով մը կազմել, առանց քուէտուփին բաղդին ձգելու։

Ատենապետ էֆէնտին պարզեց այս դրութեան օգուտներն, և առանց քուէները ցրուելու՝ ստուար մեծամասնութեամբ համամիտ Քաղ. ժողով մը ընտրելու առաւելութիւնն։

Արդէն ժամը 9ը հասած էր և ժողովականք անհամբեր կ'սպասէին ձեռնարկել Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան, հետեւաբար Դիւանը քննիչներ կարգելով քուէարկութեան ձեռնարկել տուաւ։

Քուէարկու երեսփոխանաց թիւն էր 64, և բացարձակ առաւելութիւն, այսինքն 33 քուէ ստացողները միայն կրնային ընտրուած համարուիլ։

Բացարձակ մեծամասնութեամբ ընտրուեցան միայն տասներկու անդամք.

Տեարք			Քուէ
Սահակ	էֆ.	Ղազարոսեան	57
Անտոն	»	Հաճեան	56
Միհրան	»	Յովակիմեան	53
Յովհաննէս	»	Պօյաճեան	53
Ներսէս	»	Ներսէսեան	53
Մկրտիչ	»	Մանուկեան	52
Աբիկ	»	Ունճեան	51
Սարգիս	»	Կիւլպէնկեան	50
Գաբրիէլ	»	Նորատունկեան	44
Միքայէլ	»	Մոմճեան	37
Սենեքերիմ	»	Մանուկեան	35
Յովհաննէս	»	Կրճիկեան	33

Իսկ համեմատական քուէարկութեան Տիւցին

Տեարք			
Մելքոն	էֆ.	Հալաճեան	22
Սարգիս	»	Ազարէզեան	22
Յովհաննէս	»	Խսաեան	20
Համազասպ	»	Պալլարեան	19
Ստեփան	փաշա	Ասլանեան	19

Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան եւ Համազասպ էֆ. Պալլարեան հաւասար քուէ ստացած լինելով, դիւանն յայտարարեց թէ, Վսեմ. Ասլանեան փաշա իբր երիցագոյն նախապատուութիւն ունի, հետեւաբար ինք պիտի մտնէ համեմատական ընտրելեաց ցանկին մէջ։ Սակայն Նորին Վսեմութիւնը պատասխանեց թէ՝ ինքն արդէն յայտարարած էր որ Քաղ. Ժողովոյ կարող չէ անդամակցիլ և խնդրած էր չքուէարկել իրեն անուան վրայ, հետեւաբար աւելորդ է իւր անունը դընել համեմատական ցանկին մէջ։

Բայց ժողովը որոշեց անխախտ պահել համեմատական ցանկը։

Որոշուեցաւ յաջորդ նիստն ընել յառաջիկայ ուրբաթ յունիս 9, և նոյն օրը կատարել նաեւ համեմատական քուէարկութիւնը մնացեալ երկու անդամոց համար։ Բացակայք կարող են նոյն օրն իրենց քուէները նամակաւ ղրկել, ընտրելով համեմատականի մնացած չորս անուններէ երկուքը։

Ատեանը փակուեցաւ ժամը 10 ½ին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովը փոխանակ երկուշաբթիի չորեքշաբթի օր ի նիստ պիտի գումարէր, սակայն նոյն օրն այդ նիստը տեղի չունեցաւ անդամոց մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառաւ։

Կ'իմանանք թէ Գեր. Սիմոն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և Արժ. Տ. Սուքիաս, Մկրեան Տ. Յովհաննէս ու Աճեմեան Տ. Գրիգոր աւագ քահանայք հրաժարած են Կրօնական ժողովոյ անդամակցութենէն։

Կ'ըսուի թէ այս հրաժարմանց պատճառն է Ազգ. Ժողովոյ վերջին թերնըստին մէջ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր սա առաջարկը թէ Կրօնական Ժողովն ալ Քաղաքականին հետ վերստին ընտրըուի, որովհետեւ ժամանակէ մը ի վեր Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովոյ պաշտօնավարութեան զուգընթաց շըրջանը խախտած լինելով, անպատեհութիւնք յառաջ կուգային։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Գ. Շահլամեանց մայրաքաղաքէս յիտալիա մեկնելէ առաջ յառաջիկայ յունիս 18/30 կիրակի օր Նուագահանդէս մը պիտի տայ Բերայի մէջ։

Սոյն Նուագահանդէսը կազմակերպեալ է Բնու. ընկերութեան կողմանէ։ Մանրամասնութիւնք յառաջիկային պիտի հրատարակուին։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Բերկրութեամբ սրտի կը ծանուցանեմք թէ Գահիրէի Հայոց Բարեգործական ընկերութիւնն, որ կէտ նպատակի ունի ընտրած սատարել իւրովսանն Ազգային հաստատութեանց և որ արժանավայել կերպիւ գործադրած է միշտ իւր ընդգրկած այս ազգօգուտ նպատակը, բարեհաճած է, որպէս անցեալ տարի, նոյնպէս և այս անգամ 20 Օսմ. ոսկւոյ նպաստ մը ղրկել ընկերութեանս ի ձեռն իւր պատուարժան Ատենապետին Մ. Հ. Քերեսթէճեան էֆէնտիի։

Տնօրէն ժողովս նուիրական պարտաւորութիւն կը համարի իւր ջերմագին շնորհակալիքն Ազգ. լրագրաց միջոցաւ յայտնել հրապարակաւ այս մեղուաջան ընկերութեան, որ այս երկրորդ անգամ լինելով կը խրախուսէ զմեզ իւր օժանդակութեամբ և անժխտելի ապացոյց մը կուտայ մեզ պատուաբեր համակրանաց։

Ի Դիմաց Հայոց Միաց. Ընկերութեանց
Տնօրէն Ժողովոյ

Վ. Ատենադպիր	Ատենապետ
Կ. ԲԱՂՈՒՃՃԵԱՆ	Լ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը սովորական շքով տեղի ունեցաւ երէկ Եըլտըզի պալատան շրջակայ Շապլը Թէքքէի կից Հըլթօղըուլ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին համդխաւոր կերպիւ նոյն մզկիթը գնաց եւ ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքը դիտելու համար եկող օտարազգեաց մէջ կը նշմարուէին ռուսմանական դեսպան Պ. Միդիլինեօ, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Կարճիուլօ և քանի չափ անգլիացի, ռուսիացի, ֆրանսացի ու հունգարացի զբօսաշրջիկներ։ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Էմին պէյ յանուն Ն. Վեհափառութեան հարկ եղած մեծարանքները մատոյց նոցա։

— —

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հալէպի Զէյթուն գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Իլպէսանի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Ալի պէյ։

Բաղէշի Կարղան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Խալիլ Րահմի էֆէնտի։

— —

Սանկչէի երկրորդ աստիճան տըր ուեցաւ Տէֆթէրխանէի վարչութեան Պոլսոյ արձանագրութեանց ճիւղին քարտուղարներէն Նէճաթի պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն ճիւղի քարտուղարներէն Մուսթաֆա Նուրի պէյի և Պրիւսէլի օսմանեան դեսպանատան պատուակալ կցորդ Րէմզի պէյի։

— —

Մէճիտիյէի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզի օսմանեան դեսպան Էսատ փաշայի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ադրիանուպոլսեցի Պ. Տաւիտ Թոլէտոյի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ներքին, Ելմտական և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վըսեմ. Նախարարք նախընթաց օր գումարում մ'ունեցան և զբաղեցան ելմըտական խնդիրներով։

—Ռումանական դեսպան Պ. Միդիլինեօ հինգշաբթի օրը Բ. Դուռը գնաց և իւր առաջին այցելութիւնը տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և միւս Նախարարաց։

Պ. Միդիլինեօ յետոյ ի Պէշիքթաշ Տանեանց ապարանքը գնաց և այցելութիւն տուաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի։

— —

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱ

Փարիզու օսմանեան դեսպան Էսատ փաշա, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իրիկուն իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

Էսատ փաշա երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան և ապա կայս. պալատ երթալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

— —

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանը նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի շնորհեց վախճանեալ Ֆուատ փաշայի ծովեզրեայ ապարանքն ի Գանլըճա։

Սայիտ փաշա նախընթաց օր Կայս. պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանի այս շնորհաց համար երախտագիտութիւն ու շնորհակալութիւն յայտնեց։

— —

ԿՐԻՏԷ

Ելմտական նախորդ նախարար Մահմուտ փաշա, կայս. թիկնապահ ծովային Ֆէրիգ Ահմէտ Րաթիպ փաշա, և Արտաքին գործոց նախարարութեան դատական ճիւղին տնօրէն Ղալիպ պէյ չորեքշաբթի իրիկուն ժամ 11 ին Կրէտէ ուղեւորեցան կայս. Ֆէվզիյէ շոգենաւով։ Պէնկազիի նախորդ մէքթուպճի Մուխթար պէյ եւս իբրեւ քարտուղար ընկերացաւ նոցա։

— —

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն երեքշաբթի իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

Մոնդէպէլլօ կոմսը մեկնելէ առաջ Բ. Դուռը գնաց եւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին։

— —

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթի Խայրիյէի բաժնետեարց ժողովը վաղը ի նիստ պիտի գումարի։ Առեւտրական նախարարութիւնն այս առթիւ հրաւիրագիր ուղղած է բոլոր բաժնետեարց։ Ընկերութեան տնօրէն բաժնետեարց իւրաքանչիւրին հաղորդած է Շիրքէթի անցեալ երկու տարւոյ հաշիւները քննող յանձնախումբին տեղեկագրէն մէկ մէկ տպագրեալ օրինակ։

Ըստ տեղեկութեանց Հավատը, բաժնետէրերէ ոմանք 20 յօդուածէ բաղկացեալ ծրագիր մը պիտի մատուցանեն ընդհանուր ժողովին։ Այս ծրագրոյն մէջ ցոյց տրուած են ընկերութեան ներքին կանոնագրին եւ յանձնառագրին այն մասերն որք տակաւին գործադրուած չեն և որք մասնաւորապէս կը վերաբերին այն կարգադրութեանց զորս ընկերութիւնն յանձն առած է ի դիւրութիւն ժողովրդեան։

— —

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍ

Պ. Սիմընս Հալքի, որ ելեկտրական մեքենայներու ու գործիներ[illegible] պատրաստութեան մէջ մեծ համբա[illegible] կը վայելէ և Եւրոպայի այլ եւ այլ քա[illegible] ղաքաց մէջ մենաշնորհներ եւս ստա[illegible] ցած է, իւր առաջին երկրաչափ [illegible] Ֆոկսէլ մայրաքաղաքս ղրկած է քը[illegible] նելու համար թէ կարելի՞ է Կ. Պոլի[illegible] եւս ելեկտրական լոյսով լուսաւորե[illegible] համար գործարան մը հաստատել։

Պ. Սիմընս Հալքի արդէն մե[illegible] շնորհ ստացած է Զմիւռնիոյ քաղ[illegible]

ելեկտրական լուսով լուսաւորելու համար։

— —

ՄԱՒԶԼԸՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆՔ

Լ· Հէրըլտ կ՚իմանայ թէ Մաւզէրեան գործարանը, կայսերական կառավարութեան որոշման համաձայն, փոխանակ Մաւզէրեան հրացանի 200,000 հատ Մանլիխէրեան հրացան պիտի շինէ յետ այսորիկ Թնդանօթարանին։ Այս նոր կարգադրութեան հետեւանօք, Մաւզէրեան գործարանը քիչ մը աւելի ծախք պիտի ընէ ի հաշիւ կայս· կառավարութեան։

ԱՆԹԻՄՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Մ^ա^ն^չ^ե^ս^տ^ր կ՚իմանայ թէ այս երեքշաբթի օր, բարձրագոյն հրամանի մը համաձայն, զինուորներ գնացեր են ի Տարըճա ձերբակալելու համար տեղւոյն յոյն վարդապետը, Տ· Անթիմոս, և գիւղը պաշարեր են։ Սակայն վարդապետը չէ գտնուեր և զինուորք շատացեր են ձերբակալելով իր մտերիմներէն մէկ քանին։

— —

ԱՀՄԷՏ ՄԻՏՀԱԹ ԷՖԷՆՏԻ

Կայսերական կառավարութիւնն որոշեր է գիտական և գրական պաշտօնով Բարիզ ղրկել Հ^ա^ք^ի^ք^ա^թ^ի խմբագրապետ Ահմէտ Միտհաթ էֆէնտին։ Մեր Թուրք պաշտօնակիցը պիտի այցելէ Արեւստահանդէսին բաքանչիւրին և իր դիտողութիւնները պիտի ամփոփէ տեղեկագրի մը մէջ։ Հանրային կրթութեան նախարարութիւնը պիտի հոգայ այս ուղեւորութեան ծախքը։ Ահմէտ Միտհաթ էֆէնտի ընդհուպ կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

— —

ԹԱՍՈՍ ԿՂԶԻՆ

Թասոսէ կը գրեն թէ երեք ճանբայներ պիտի շինուին կղզւոյն մէջ, որք քաղաքը պիտի միացնեն գիւղերուն և ժողովրդեան պիտի տան արագ հաղորդակցութեանց առաւելութիւնները։

Կը հաւաստեն թէ Բրէնս Հալիմ փաշա, Ալեքսանդրիոյ մեծահարուստ դրամատէր Պ· Անդոնիատէսի հետ, պիտի ձեռնարկէ շահագործել կղզւոյն բազմաթիւ հանքերը։

— —

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՑՈՑՆԵՐԸ

Ցունաց Պատրիարքարանն որոշեր Սէլանիկ ղրկել պատրիարքական մասնախումբ մը որ պիտի կարգադրէ Սէլանիկի թաղային գործերը և վերջ ... պիտի դնէ երկպառակութեանց ...ք երկար ատենէ ի վեր կը տիրեն ...ղաքին Ցունաց մէջ։ Մասնախումբն, ... ընդհուպ կը մեկնի մայրաքաղա...ս", կը բաղկանայ Փիլիպէի մետ...ոպոլիտ սինոդական Տ· Եուաքիմէ, և ...ղային խորհրդոյ անդամ Ժորժ ...ղանովա և Տր· Քոէնաֆոն Զոլրա...ս էֆէնտիներէն։

Նախկին Մեծ-Եպարքոս Խէտէմ փաշա, օդափոխութեան համար Պրուսա գնա...էր, հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս ...դարձաւ։

—Հինգշաբթի օրը Մեծ Կղզիի նաւա...ոյցին աշխեւ կեցող շոգենաւակի մը ...ոյն ծակելով մեքենագործին ձեռ... ու ոտքերը եռացող ջուրէն, ծան...ն" վիրաւորուեցան։

...Անցեալ իրիկուն Սիրքէճիի շրջակայ...տան և Նատըր անուն երկու պար...րու և ուրիշ անծանօթ մարդու մը ...կռիւ մը տեղի ունեցաւ անպատիւ ...աթիւ։ Հասան դաշոյնի հար... մը ծանրապէս վիրաւորեց Նատը... ...նէձի նիւթ եղող կինը։ Ոստիկանք ...նելով ձերբակալեցին չարագործն ...ուստ կաճապարէր։

—Ֆէրիգ Ֆոն Տէր Կոլց փաշա, որ Նիկոմիդիայէն Էնկիւրի շինուելիք երկաթուղւոյ գծին անցնելիք տեղերը քննելու համար մայրաքաղաքէս մեկնած էր երկրաչափ Պ· Քարի հետ, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։ Ֆոն Տէր Կոլճ փաշա Էնկիւրի երթալով օր մը հոն մնացած և այցելութիւն տուած է կուսակալին ու զինուորական հրամանատարին։

—Ի Գասը գիւղ Քեամիլ անուն չարագործ մը ձիավոր Հիւսնիի և Հասան անուն անձի մը հետ կռուի բռնուելով երկուքն ալ ծանրապէս վիրաւորեց։ Ոստիկանութիւնն անմիջապէս ձերբակալեց զնա։

—Հեռագրական եւ Թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի Լէֆքէ և Նիկոմիդիոյ Կէյվէ ու Սապանճա անուն տեղերու հեռագրական կայարանաց մէջ օտար լեզուաւ հեռագիրք պիտի փոխանակուին։

—Հանրային կրթութեան նախարարութիւնն որոշեր է ի Պոլիս, Մօլլա Քիւրանիի մզկիթին դէմ, Աքսէրայի մօտ կառուցանել աղջկանց վարժարան մը, որ պիտի բովանդակէ երկու ճիւղ, Նախակրթարան մը և երկրորդական վարժարան մը։ Առաջին քարին հիմնադրութիւնը տեղի կ՚ունենայ այսօր ի ներկայութեան Նախարարութեան պաշտօնատարաց ոմանց։

—Միրլիվայի աստիճան տրուեցաւ ըսպարապետի գնդապետ Ահմէտ Համտի պէյի, որ Վանայ պահեստի զօրաց կիսաբաժնին հրամանատար անուանուեցաւ։

—Րէժիի տնօրէն Պ· Օպուանօ, որ մէկ քանի օր առաջ Փարիզ գնացած էր, չորեքշաբթի իրիկուն մայրաքաղաքս վերադարձաւ եւրոպական կառախումբով։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ անցեալ օր այդ կողմերը ծագած սաստիկ փոթորկի մը պահուն կայծակ իյնելով քաղաքին մէջ, երկու աղջիկ սպաններ է։

—Չորեքշաբթի իրիկուն Մախսուսէի շոգենաւ մը Սիրքէճիի նաւամատոյցը մօտեցած պահուն պարսկական դեսպանին շոգեմակոյկին վրայ իյնալով և խելաց կողմէն թեթեւապէս վնասեց։ Միրզա Մոհսին խան որ նոյն միջոցին եկած էր շոգեմակոյկ մտնելու համար, դարձեալ կառք նստաւ և ցամաքի ճամբով Սթէնեա գնաց։

—Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պէրթրամ էֆէնտի չորեքշաբթի իրիկուն Գերմանիա ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

—Պէշիքթաշի ոստիկանապետ Հասան փաշա յաջողած է ձերբակալել տալ Զաթալճացի Անաստաս անուն ծովու վրայ շրջող գող մը, որ այժմ կը հարցաքննուի։ Հասան փաշա նոյնպէս երեւան հանած է Անաստասի գողցած նիւթերը։ Այս չարագործ գողցած է Պէօյիւքտէրէի նաւամատոյցին սրճարանէն քանի մը սեղաններ, նոյնպէս Ֆէնէրի սրճարանէն, Ունգարանի Ղալաթիոյ ծովեզերեայ վաճառատուններէն և ի Գատըգիւղ Մօտայի ծովեզերեայ սրճարանէն այլ և այլ կարասիներ, զորս ատտ անդ վաճառած է։ Անաստաս նոյնպէս գողցած է Գուրուչէշմէի առջեւ երկաթ նետած առագաստանաւու մը խարիսխն ու չուանը. զորս երկու բեռնակիր հազիւ կրնան տանիլ, և վաճառած է ի Ղալաթիա նաւատիրոջ մը։

—Վճարելի ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի որոշումն որով տասն հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտած էր Հասան անուն աւազակապետը։

—Մախսուսէի նոր գնած շոգենաւն, որուն անունն Այտըն դրուեցաւ, չորեքշաբթի օրը փորձ մը կատարեց և ժամ 5·15ին կամուրջէն մեկնելով Մեծ կղզի գնաց։ Շոգենաւին մէջ կը գտնուէին Մախսուսէի տնօրէնն և այլ պաշտօնեայք և ծովային սպայք որոց սեղան մը տրուեցաւ։ Շոգենաւը Ախըր Գաբուէն մինչև Գընալը կղզի 24 վայրկեանէն գնաց և անտի մինչեւ Մեծ կղզի 24 վայրկեան։ Այս շոգենաւ պիտի կրնայ մէկ ժամուան մէջ 16 մղոն երթալ։ Մախսուսէի վարչութիւնն յԱնգլիա յանձնարարած է այդ շոգենաւին նման ուրիշ շոգենաւ մ՚ալ, որ մինչեւ մէկ ամիս Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի։

—Չորեքշաբթի օր, մարդ մը հանդարտօրէն կ՚անցնէր Բերայի Մեծ-փողոցէն երբ յանկարծ սկսաւ հագուստներն հանել և, բոլորովին մերկ, գնաց կանգնեցաւ Շուլտ փողոցին առջեւ և սկսաւ երգել։ Հետաքրքրաց ամբոխ մը հետզհետէ կը խռնուէր այս տարօրինակ մարդուն շուրջը։ Թաղին ոստիկանապետը, Թաղապետական քանի մը պաշտօնէից աջակցութեամբ, մեծ դժուարութեամբ նորէն հագուեցուց այդ մարդն և Ղալաթա-Սէրայի պահականոցը տարաւ։ Հոն իմացուեցաւ թէ այդ մարդը խենդ մըն էր որ առաւօտուն կրցած էր փախչիլ Շիշլիի յիմարանոցէն։ Ոստիկանութիւնը կառքով վերստին անդ ղրկել տուաւ զնա։

—Երէկ գիշեր ժամ $1\frac{1}{2}$ին ի Սկիւտար Պաղլար Պաշը Ահմէտ պէյ անուն երիտասարդ մը, որ կ՚երեւի թէ գինով էր, ձի հեծած սրընթաց կ՚արշաւէր երբ Լեւոն անուն փոքր տղայ մը գետինը տապալեց և գլխէն ծանրապէս վիրաւորեց։ Տղուն հայրը, նոյն թաղեցի Տիգրան Մեսրոպեան, անմիջապէս բժիշկներ բերել տուաւ հարկ եղած դարմանները տալու համար, սակայն կ՚ըսուի թէ տղուն վիճակն յուսահատական է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Վաղը, կիրակի, ի Ֆլորիա տեղի ունենալիք Դաշտային հանդիսին առթիւ, թիւ 52 եւ 20 կառախումբերը կանգ պիտի առնուն ի Ֆլորիա, որպէս զի ուղեւորք վար իջնեն։ Ասկից զատ, երեք մասնաւոր կառախումբք պիտի երթեւեկեն երթի համար եւ չորս կառախումբք դարձի համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 13 յունիս

Պ· Պ· Լէզան, Լակէռ և Տէռուլէտ առժամապէս արձակուեցան։

Լոնտոն, 13 յունիս

Երէկ սոսկալի աղէտ մը պատահեցաւ Արմակի երկաթուղւոյն վրայ յիռլանտա։ Կառախումբ մը, որուն մէջ մասնաւորապէս տղայք կային, գծէն դուրս ելաւ։ Ցիսուն մեռեալ և հարիւրի չափ վիրաւորեալ կը հաշուուի։

Պէլկրատ, 13 յունիս

Պ· Կարաշանին արձակուեցաւ բանտէն։

Բարիզ, 14 յունիս

Աւստրիա և Ռուսիա խնդրեցին Զուիցերիոյ կառավարութենէն որ միջոցներ ձեռք առնու ի Զուիցերիա բնակող անիշխանականաց դէմ։

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 յունիս
Դրամական

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի վրայ		(Պանքայի)	110 1/2
3 »	»	»	(վճռ-կնկն)	110 1/8
3 »	Բարիզի	»	(պանքայի)	22 82 1/2
»	»	»	(վճռ-կնկն)	22 90

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց· (Միաց· Շ· Սէրի		18	2
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18	2
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18	
Կէս օրին	»	18	3

ԽՈԹԻԳՐԱՉԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	47	34
Այս առաւօտ	47	30
Կէս օր	47	35

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն	A· Սէրի	28	10
»	B· »	16	30
»	C· »	18	3

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսմանեան Պանք	Անգլ· Լր·		4	28
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ·	»	9	16
Պանք տը Փօսթ	»	»	7	26
Ըսպ· Շանժ է վալէօր	»	»	4	36
Թրամուէյ	»	»	477 1/2	
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր·		63	25
Ծխախոտի Րէժի	»		—	—
Համանկերութ Լամբիոնի	»		103 1/2	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂՐՇ·	...	100	
20 Ֆրանքնոց	»	...	87	34
Անգլիական ոսկի	»	...	110	22
Իմբէրիալ	»	...	90	25
Ֆլորին	»	...	51	20
Րուպլի թղթադրամ	»	...	7	58
» արծաթ	»	...	98	25
Մէճ· արծաթ· (տարբ)	»	...	108	28
Վեցնոց	»	...	104	
Հինգնոց	»	...	104	
Մէթալիք	»	...	102	
Թաւաֆլըջէ	»	...	10	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Յունիս ժամ 5 վայր· 15 երեկոյ

Անգլ· քօնսօլիտէ	98 3/16
Օսմ· » Սէրի Դ· բացուեցաւ	16 3/8
» » » գոցուեցաւ	16 3/8
» » » Ա·	28 1/4
» » » Բ·	16 5/8
» » » Գ·	16 1/8
Օթօման 1871	93
փոխառութիւն 1877	100
Պանք Օթօման	11 1/4
Ռուսական փոխառ· 1873	100
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	90 7/8
» առանձ· (բրիվիլէժիէ)	103 3/4
Տայրա Սանիէ	84 1/4
Տօմանիալ (փոխառ· Րօչիլտ)	102 1/2
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 386

Վիեննա, 14 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 30
Օսմանեան երկաթուղի	33 20
» Րէժիի բաժնեթուղթք	108

Բարիզ, 14 Յունիս ժամ 3 վայր· 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 40
» » 3 %	86 32 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ· բացուեցաւ	16 37 1/2
» » » գոցուեցաւ	16 55
» » » Բ·	16 75
» » » Գ·	16 40
Օսմանեան երկաթուղի	64 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	531 37 1/2
Քրէտի Լիոնէ	670
» Ֆօնսիէ	1328 75
Պոնգուատ տ'էսգոնդ	90
Սուէզի ջրանցք	2351 25
Ռուսական 5 % 1877 ի	— —
Իտալական Ռանթ	96 90
Սպանիական (արտաքին)	75 3/4
Եգիպտական միացեալ	458 75
Օրիօրիթէ թիւրք	454 37 1/2
Հունգարական 5 %	472 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 17

Ֆրանսացի երեւելի կաճառորդ Էռնէստ Լըկուվէի «Կանանց բարոյական պատմութիւնն» կամ

ԲԱՐՈՅԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՆԱՆՑ

գիրքն՝ որ անուանի հեղինակին գլուխ գործոցն է և համայն Ֆրանսայի և արեւմտեան Եւրոպիոյ մէջ մեծ հռչակ հանած, այս անգամ հայ լեզուով ի լոյս կ՚ելնէ աշխատասիրութեամբ բարեյիշատակ հանգուցեալ տիկին Թագուհի Շ· Մելիք-Ազարեանցի և հրատարակութեամբ «Բիւզանդեան Գրատան»։ Գիրքը կը պարունակէ ընդհ· տեսութիւն մը հեղինակին կողմանէ, գեղեցիկ յառաջաբան մը գրեալ Մեբէնցէ զոր ժամանակին Աբէ-Սէ մասամբ հրատարակեց, Թարգմանչին փորագրեալ պատկերը, և 500 երեսէ բաղկացեալ ընտիր տպագրութեամբ եւ ընտրելագոյն պարունակութեամբ աշխատութիւն մը՝ արժանի ամեն հայու ընթերցանութեան և գեղեցիկ սեռին կատարելագործութեան տենչացող ամեն անհատի գնահատման։

ԳԻՆ 15 ՂՐՈՒՇ

Վաճառման կեդրոնատեղին է «Բիւզանդեան Գրատուն», Ղալաթիա, Սեղբոսխան թիւ 5, որ բաց է ամեն երեքշաբթի և ուրբաթ, իսկ միւս օրերը առաւօտ և երեկոյ միայն· կը ծախուի նաև Պոլսոյ հայ գրավաճառաց քով։

ՆՈՐ ԿՐՕՆՔԻ ՄԸ ՀԻՄՆԱԴԻՐ

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, մայիս 12

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կրօնք և կառավարութիւն իրարմէ բոլորովին անջատ են, և ամեն ոք ազատ է ընդունիլ և քարոզել ինչ կրօնք որ կ'ուզէ, պայմանաւ որ նոր կրօնքին վարդապետութեանց և արարողութեանց մէջ երկրին և կառավարութեան օրինաց հակառակ բաներ չըլլան։ Այս եղելութիւնն է մին պատճառներէն որ այնչափ շատ աղանդներ յառաջ բերած են այս երկրին մէջ, և հետզհետէ կուտան ծնունդ նորանոր աղանդներու և այլանդակ հաւատքներու։ Արդարեւ Անկլօ-Սաքսօն ցեղին յատուկ գլուխ յուզուող կրօնասիրութիւն և Սուրբ Գիրքը կարդալու ու մեկնելու մասին բողոքական սկզբունք եւս ոչ սակաւ կը նպաստեն կրօնամոլներու և խաբեբաներու հետեւողներ գտնել իրենց քարոզութեանց, որչափ ալ յիմարական և անհաւատալի ըլլան անոնց վարդապետութիւններն, և խախուտ այն հիմերն որոց վրայ կ'ուզեն հաստատել նոր աղանդներ։ Այս մասին ձեր ընթերցողաց որոշ գաղափար մը կրնայ տալ հետեւեալ նամակն, որ Իլլինօյս նահանգին Թօքֆօրտ քաղաքէն գրուած է մայիսի 9 ին, և հըրատարակուած է Նիւ Եօրք Հէրըլտ լըրագրին այս առաւօտեան թուոյն մէջ։

«Քրիստոս աշխարհի վրայ կ'ապրի հիմա։ Երկրորդ անգամ աշխարհ եկած է։ Ահա Փրկիչը։ Նա է սուրբն և կատարեալն։ Ի նմա չիք նենգութիւն և արատ։ Նա է Աստուած մարդացեալ։ Անոր հաւատալով մենք եւս կ'ըլլանք մաքուր եւ անմեղ ինչպէս է նա, և այսպէս մեր փըրկութիւնն ապահովուած է։ Ո՜հ, ո՜րչափ շնորհապարտ եւ երջանիկ եմք մենք որ փրկուած ենք։ Օ՜րհնեալ է Աստուած, որ մենք գտանք զնա։»

Ահա այսպիսի խօսքերով կ'ընդունուէր Հէրըլտի մէկ տեղեկարերն Շուայնֆուրթհի հասարակութեան «հրեշտակներուն» մէկէն։

Ի՞նչ է այս Շուայնֆուրթհի հասարակութիւնը։

Շուայնֆուրթհի հասարակութիւնն է գլխաւոր կեդրոնն ամենէն նոր և նշանաւոր կրօնական աղանդին։

Այս աղանդն սկսած է իբր տասն հինգ տարի առաջ, բայց Շուայնֆուրթհ անոնց յայտնուած է իբրեւ Տէր և Վարդապետ միայն իբր վեց տարի առաջ։ Նախ Ժողովական քարոզչի մը կինը, Տիկին Պիքմէն, ծագում տուաւ այս աղանդին քարոզելով թէ իր անձին վրայ վերստին յայտնուած են յարուցեալ Տեառն առաքեալք և թէ Քրիստոսի ոգին ի նմա բնակելով սրբացուցած է զնա։ Հաւատացելոց խումբն յամր յամր բայց շարունակ աճեցաւ։ Պիքմէն կնոջ ամուսինը չհաւատաց նոր կրօնքին. ուստի և այժմ յիմարանոց մը դրուած է։ Այս նոր կրօնին ծագման ատեն Շուայնֆուրթհ Մէթոտական քարոզիչ մ'էր։ Քարոզիչն էր երիտասարդ, եւ ունէր խարտեաշ մօրուք, բաց ճերմակ ճակատ, և դիմօք շատ նման Քրիստոսի պատկերներուն։ Քարոզիչն էր ըստ բաւականին պերճախօս և յաջող իր պաշտօնին մէջ։ Յանկարծ լուր ելաւ թէ Պատ. Շուայնֆուրթհ թողած էր Մէթոտական եկեղեցին, և յարած Տիկին Տօրա Պիքմէնի։ Ոչ շատ ժամանակ ետքը պատ. Շուայնֆուրթհ ձեռնադրուեցաւ եպիսկոպոս Պիքմէն կնոջ հետեւողներուն վրայ։ Երբ Պիքմէն կինը մեռաւ, անոր սրտաբեկ հաւատացեալք մարմինը շաբաթ մը պահեցին, և ժամերով կ'աղօթէ՜ին յուսալով որ կինը յարութիւն պիտի առնէր ինչպէս խոստացած էր ի կենդանութեան։ Բայց մարմինն այնպէս նեխեցաւ որ տեղական իշխանութիւնք միջամտելով զայն թաղել տուին։ Ահա այսատեն էր որ ճարպիկն Շուայնֆուրթհ եկաւ անմխիթար հաւատացելոց և յայտարարեց թէ երբ կինը կը մեռնէր, ինք անոր հոգւոյն պատուհաններէն «նշմարեց երկնից մէկ նշոյլն ու փայլը», և մահամերձ կնոջ շրթունքէն ելան սա խօսքերը. «Դու ես Քրիստոս Սուրբն։ Իմ հոգիս կ'անցնի ի քեզ, և այսպէս կ'այլափոխէ քու բոլոր էութիւնդ։ Գնա յառաջ, սուրբդ եւ անմեղդ, միածին որդիդ Աստուծոյ։ Պիտի բերես յերկրպագութիւն քեզ բոլոր ազգերն, և առ ոտն պիտի կոխես չարն և խաւարին բոլոր զօրութիւնները։»

Դիւրահաւան խմբակն հաւատաց, և ուրախութեամբ ընդունեց փրկիչն որպէս յարուցեալ ի մեռելոց։ Այն օրէն նոր աղանդին դրամական զօրութեամբ և թուով աճումն զարմանալի եղած է։ Ուէլըրն անուն ծերունի երկրագործ մը, որ 800 արտավար բարեբեր գետին ունէր, նոր աղանդին յարելով իւր բոլոր հողը տուաւ Շուայնֆուրթհի իբրեւ եկեղեցւոյ գլխոյն։ Ահա այս հողին վրայ հաստատուած է կեդրոնական հասարակութիւնը։

Նոր Քրիստոսի տունն է մեծ ապարանք մը կառուցուած ընդարձակ ցանկապատի մը մէջ Րօքֆօրտ քաղաքէն իբր հինգ մղոն հեռի։ Հասարակութեան անդամք կը զբաղին գլխաւորապէս ընտիր ձիեր հասցնելով։ Շուայնֆուրթհ ունի երեք պատուական ձիեր զորս Ֆրանսայէն բերել տուած է, և բազմաթիւ ճայիկ (մատակ ձի), նաեւ ութսուն ընտիր արջառ։ Տունն ունի շատ մը սենեակներ և յարակից շէնքերով կրնայ հարիւր հոգւոյ բնակարան ըլլալ։ Հոն կան սովորաբար յիսուն կին և տասն կամ տասներկու մարդիկ։ Արք ծանր գործերը կ'ընեն, և երջանիկ կը համարին զիրենք որ սուրբ գործին համար կը ջանին. և կ'աշխատին և իրենց բոլոր երկրաւոր ստացուածքը տուած են Քրիստոսի։ Շուայնֆուրթհ հաւատացեալներէն իրեն տրուած իբր 500.000 թալէր արժողութեամբ ստացուածոց տէր է։ Ուր որ «Յաղթական եկեղեցի» կը հաստատուի, անդամք իրենց բոլոր շահածին մէկ տասներորդը կը ղրկեն իբրեւ տասանորդ Տեառն, և Տէրն այս տասանորդները կը դնէ յանուն իւր այլ և այլ դրամատեղաններ։

Նիւ Եօրք Հէրըլտի թղթակիցն ընդարձակ կերպով կը նկարագրէ Նոր Քրիստոսի բնակարանն, որ բոլորովին աննման է Նազովրեցի Յիսուսին ծնած, սնած և բընակած տեղերուն։

Հետեւեալ խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենայ Նոր Քրիստոսի և թղթակցին մէջտեղ.

«Դու Քրիստո՞ս ես։»

«Ես Քրիստոս եմ, և եմ աւելի քան զՔրիստոս։ Կատարեալ մարդ միանգամայն և Աստուած եմ։ Ունիմ անմեղին Յիսուսի առաքելոցն ու ոգին, և առաւել քան զայդ, եմ նոյն իսկ Ամենակարողն»։

«Ուրեմն այս երկրո՞րդ գալուստդ է յաշխարհ։»

«Այո, և անհամար բարիք կը գործեմ։ Հեռի չէ ժամանակն երբ իմ աստուածութեանս և զօրութեանս այնպիսի նշաններ պիտի ցուցնեմ որ պիտի հիացունեն զաշխարհ, և պիտի բերեն ինձ հաւատացեալներ հազարներով ու բիւրերով։»

«Առաջին անգամ ե՞րբ նշմարեցիր աստուածային առաքելիքդ, և թէ դուն էիր եկեղեցւոյ մեծ գլուխը։»

«1883 ին ի մահուան Տիկին Պիքմէնի։ Իւր մահուանէն երեք օր առաջ տիկին Պիքմէն լոյս ընդունեցաւ երկինքէն, և իւր հոգեւոր սրբութիւնն ինձ փոխանցեց։ Անոր մահուանէն առաջ արտաքինք սխալմամբ կոչէին զնա «կին քրիստոս»։ Ճշմարիտ չէր այս։ Նա Քրիստոսի հոգեւոր հարսն էր. և անոր ժողովուրդը կը կոչուէին Պիքմէնայթք։ Անոր մահուանէն ետքն ես ի սկզբան գիտակից էի թէ ունէի յիս Քրիստոսի առաքելիքն և անոր ոգին։ Մարդիկ որ կը հաւատան այս մեծ ճշմարտութեան կը կոչուին «Յաղթական եկեղեցի»։ Վերջին տարին աւելի մեծ գիտութիւն ունեցայ. և հիմա կրնամ յայտարարել թէ ես Ամենակալ Աստուածն եմ, և անունս է որ Է՜Ն։»

«Կրնա՞ս հրաշք գործել։ Կրնա՞ս մարմնով անյայտ ըլլալ, և իբրեւ ոգի անցնիլ մէկ տեղէն ուրիշ մը։»

«Այո՛, անսահման կարողութիւն ունիմ, կրնամ մտնել սենեակ մը որոյ դըռները փակուած են։ Կրնամ մեռելներ յարուցանել, և ընել բոլոր հրաշալի գործերն զորս ըրի երբ աշխարհ եկայ առաջ։ Ցաճախ ի գործ չեմ դներ հրաշագործ զօրութիւնս, վասն զի կ'ուզեմ աշխարհ դարձունել ի ճշմարտութիւն ճշմարտութեան զօրութեամբ միայն։»

«Ցաւիտեան պիտի ապրի՞ս աշխարհի վրայ։»

«Այո՛, աշխարհ պիտի մնամ շատ տարիներ այժմու մարմնովս, և աշխարհ պիտի տեսնէ զարմանալի տեսարաններ մինչեւ որ այս մարմինը նետեմ վրայէս։ Բայց ես մարմնացեալ եմ, և երբ այս մարմինն երթայ յապականութիւն մահու, ոգիս պիտի մտնէ ուրիշ մարմին, և պիտի ապրի աշխարհի վրայ։ Ի՛նչպէս և ե՛րբ այս մարմինը պիտի մեռնի դեռ չյայտնուեցաւ Հօրմէն։ Սակայն ձեւով և իրօք այս մարմինս է այն որ խաչուեցաւ Գողգոթայի վրայ։»

Կրնա՞ս ինձ փոքր ի շատէ տեղեկութիւն տալ այս տեղի ընտանեկան կենաց վրայ։»

«Հոս մենք կ'ապրինք իբրեւ մեծ ընտանիք մը։ Մեր մէջ կան քանի մ'ամուսնացեալք, բայց շատերն ամուրի են։ Ես տիպն եմ անմեղին, և անոնք որ ինձ հետ կ'ապրին եւ կը հաւատան յիս, կ'ըլլան անբիծ ինչպէս ես անբիծ եմ, և անոնց մէջ չկայ առատ.... Բոլոր աշխարհ ատեան կազմած է մեզ դատելու, բայց անոնք որ այժմ կը հալածեն զմեզ, վերջապէս պիտի կործանին։ Դու և այլք փրկուելու համար ինձ հաւատալու էք։ Սա ալ կը յաւելում թէ «Փրկչին եկեղեցին» միւս բոլոր եկեղեցեաց տեղը պիտի բռնէ։ Ուղղափառ կոչուած եկեղեցիք Դանիէլի գազաններն են, և անոնք պիտի կործանին։»

Այս տարօրինակ աղանդին անդամոց աճումը վերջին քանի մը տարիներու մէջ եղած է զարմանալի։ Հինգ վեց տարբեր նահանգներու և գաւառներու մէջ եկեղեցիներ ունին, և ամէն կիրակի պաշտամունք կը կատարեն։

Անոնք որ հետաքրքրութեան համար այցելած են Նոր Քրիստոսի բնակարանը, կը վկայեն թէ հոն արք և կանայք երջանիկ կ'երեւին։ Շուայնֆուրթհ արտաքնոյ հետ յարաբերութեանց մէջ միշտ հեզ ու խոնարհ է։ Հանդարտութեամբ, յարգանօք և քաղցրութեամբ կը պատասխանէ անոնց որ կը նախատեն և կը ծաղրեն զնա։ Հէրըլտի թղթակիցը կ'ըսէ թէ տարակոյս չկայ որ այս մարդը զարմանալի ազդեցութիւն ունի անոր մօտ գտնուող մարդոց վրայ, և այսօր անոր հետեւողներուն մէջ կան ուսեալ և մշակեալ մարդիկ։ Անոր թագաւորութիւնն, ինչպէս կը կոչէ ինքը, կարծուածէն շատ աւելի արագութեամբ կը տարածուի։ Րօքֆօրտի Երիցականաց Ուէսթմինըտըր կոչուած եկեղեցւոյ անդամներէն կին մը, որ Շուայնֆուրթհի հաւատացած է, մօտերս իւր նախորդ եկեղեցւոյ մէկ աղօթքի ժողովին մէջ հրապարակաւ վկայած է թէ Շուայնֆուրթհի հաւատալով փրկութիւն գտած է, և թախանձած է իւր նախորդ հովիւն և և եղբայրներն իրեն հետ գալ և ուսանիլ միակ ճշմարիտ փրկութիւնն ի ձեռն Տեառն Ծօրճ Ճ. Շուայնֆուրթհի։

Այն երիցական եկեղեցւոյ հովիւը, Տօքթ. Գօնդի, Հէրըլտի թղթակցին սապէս խօսած է. «Շուայնֆուրթհ վտանգաւոր մարդ է։ Հազիւ կը վրիպի իրեն կողմը դարձունել զանոնք որ կ'երթան զնա լսել։ Դժուար է պատասխանել անոր խաստակութեանց եթէ մէկը քաջ ուսած չէ Սուրբ Գրոց խօսքերն Քրիստոսի միւս անգամ գալստեան վրայ։ Ճիմարութեան նշոյլ չկայ այն մարդուն վրայ, և կը հաւատամ որ մարմնոյ ցանկութեանց ալ ազատ է մարդը։ Վասնզի այլ և այլ միջոցներով փորձուած և անմեղ գտնուած է։ Արտաքուստ ոչ ոք է աւելի հեզ, աւելի համբերող և աւելի կատարեալ քան այս մարդը։ Ես անկեղծութեամբ կը հաւատամ որ այս մարդուն մէջ կայ դեւ, որ աշխարհ եկած է լուսոյ հրեշտակի կերպարանօք։»

Շուայնֆուրթհի հետեւողներուն մէջ նշանաւոր են ժողովրդական քարոզիչ մը, Պատ. Մր. Դըդըլ և կինն։ Այս մարդն Եէյլ համալսարանի և Անդովէրի աստուածաբանական ճեմարանի ընթացաւարտներէն է։ Մօտերս Բէնսիլվանիայէն Մէթոտական քարոզիչ մը յարած է Շուայնֆուրթհի, և Մէյն նահանգէն Ժողովական քարոզիչ մը գրած է անոր թէ ինք կը հաւատայ որ Քրիստոս հիմա աշխարհի վրայ է, և լոյս խնդրած է անկէ անոր Մեսիայութեան վրայ։

Շուայնֆուրթհ ամէն օր բազմաթիւ նամակներ կ'ընդունի ամէն կողմէն, և փութով կը պատասխանէ անոնց։ Չիգակօյի բժիշկ մը որ ընտանեկան շատ դժուարութիւններու հանդիպած էր, վասն զի անոր կինն Շուայնֆուրթհի աղանդին կը հետեւէր, որպէս զի կարող ըլլայ խայտառակել և պատժել տալ աղանդին հիմնադիրը, կին լրտես մը ղրկած էր անոր տունը որ և իւր միջոցով թակարդի մէջ ձգել զՇուայնֆուրթհ։ Կինն մարդը գլխէ հանելու համար ամէն հնար ի գործ դնելէ ետքը կը համոզուի թէ Շուայնֆուրթհ պարզ մարդ չէ, եւ հուսկ ուրեմն կը հաւատայ անոր։ Այս կինն՝ որ բաւական զօրաւոր մաքի տէր մէկն է՝ այսպէս խօսած է Հէրըլտի թղթակցին. «Կատարելապէս կը հաւատամ որ Շուայնֆուրթհ է Յիսուս Քրիստոս վերստին յաշխարհ եկած։ Փրկութեան միակ ճշմարիտ ճամբան անոր միջոցաւ յայտնուած է։ Ես անոր տունը գացի սխալ տեղեկութեամբ, այժմ կը հաւատամ անոր։ Արդարեւ անարատ ու աննենգ մարդ է նա, և գոհութիւն Երկնից որ ես անոր տունը ղրկուեցայ, և այսպէս կարող եղայ ճշմարտութիւնը սորվիլ։»

Մօտերս Քէնդէքիի Րիչմոնտ քաղաքին մէջ քանի մ'Երիցական կանայք թողլով իրենց եկեղեցին յարած են այս նոր աղանդին։ * * *

Նէօս չաբաթաթերթի խմբագրութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել որ քիչ ժամանակէն պիտի աշխատի շարունակել կրկին յիշեալ դադարեալ լրագիրն. իսկ հակառակ պարագայի մէջ կանխիկ վճարեալ բաժանորդագիններ յետս պիտի վերադարձնէ։ Հետեւաբար մինչ ցնոր անօրինութիւն այլ եւս յանուն Նէօսի բաժանորդագին ղրկելն աւելորդ է։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՒԱՏՔ, ՅՈՅՍ, ՍԷՐ անուն Բարեկրթութիւնը, կազմեալ, կը վաճառի Հայ գրավաճառաց և ջրավաճառաց քով, գինն է 3 դահեկան։

503 2—3

[illegible]

ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՍԻԼՐԻ

Զափ վէ սըրա ալթըլըք վէ պէշլիք մէշէ ենվայը կի վէրիթէլիք օնլըդ[illegible] սէքիզլիք. պէշլիք. իւչլիք լաթա է[illegible] վայը մաչուհա հէմկէ սըրա վէ պ[illegible] չափլարտա եէրլի թահթալարըն է[illegible] վայը.

Զափ դօղուշը թահթասը.

Սանտըգըը.

Ինչաալթը աւքէրիյէ լաղըմէս[illegible] չիւն պին իւչ իւզ պէշ սէնէսի շո[illegible] թը կայէսինէ դատար ճէսթէ ճէ[illegible] ալընաճաղ քէրէստէնին գօնթըս ֆ[illegible] յա բալթը ղըմընտա մէվգըյի ֆ[illegible] նաղասայա դօնուլարագ հաղիրա[illegible] եէտինճի չարշէնպէհ կիւնի դ[illegible] դալթըսի վէ իրթէսի կիւնի եւդա[illegible] պէշ թէնզիլաթը իճրա վէ դապու[illegible] լունաճաղընտան թալիպ օլանլա[illegible] մըգտար վէ իպատա ու շէրաիթ[illegible] աննամադ իւզրէ ինչաաթ տաիրէս[illegible] միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլ[illegible] նուր։

1 Հազիրան 1889

Նօ. 1–[illegible]

Արտօնատէր
Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵ[illegible]

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ